

DHK - Geografija

Per III

B 21

GEOGR. OBZORNIK

/2000 3

91

49600005121,3

COBISS

UNIVERZA V LJUBLJANI - FF

GEOGRAFSKI

OBZORNIK

LETO 2000 LETNIK 47

3

GEOGRAFSKI OBZORNIK**Strokovna revija za popularizacijo geografije**

Založnik Zveza geografskih
društev Slovenije

Naslov Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Slovenija

Glavni, odgovorni in tehnični urednik

Dejan Cigale

Uredniški odbor

Valentina Brečko, Karmen Cunder, Drago Kladnik,
Miha Pavšek, Tatjana Resnik Planinc, Maja Topole, Ana Vovk Korže

Upravnik

Damir Josipovič

Prelom

SYNCOMP

Tiskar

Collegium Graphicum

Izhajanje

Četrtletno Quarterly

Finančna podpora

Ministrstvo za
šolstvo in šport Ministry of
Education and Sports

Cena

450,00 SIT 4,00 USD

Žiro račun

APP Nova Ljubljanska banka
50100-678-44109 50100-620-133 7383-20885/0

Publisher

Address

GEOGRAPHIC HORIZON**Professional Review for Popularization of Geography**

Association of the Geographical
Societies of Slovenia

Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Slovenija

Chief, Responsible and Technical Editor

Editorial Board

Administrator

Typesetting

Printer

Frequency

Financial Support

Price

Bank Account

STROKOVNI ČLANKI

3

PROFESSIONAL ARTICLES

Maja Topole

Pokrajinske enote občine Moravče 3 The regions of Moravče Municipality

Nataša Gostiša

Družbenogeografske značilnosti turističnih 10 Sociogeographic characteristics of student tourist travels
potovanj študentov

Tanja Čelebič

Pričakovane posledice podnebnih sprememb v Sloveniji 16 Anticipated effects of climatic changes in Slovenia

DOGODKI, OCENE, DRUŠTVA

21

EVENTS, REVIEWS, SOCIETIES

Vsak avtor je v celoti odgovoren za prispevek.

Each author is fully responsible for the task.

NASLOVNICA**FRONT PAGE**

Peče, ena manjših središčnih vasi v vzhodnem, razgibanem delu moravške doline, so prislonjene ob južno vznožje Hribovja Limbarske gore (foto Marko Kapus).

Peče, one of the minor central villages in the agitated eastern part of the Moravska Dolina valley, lies at the southern foothill of Limbarska Gora hills (photo: Marko Kapus).

POKRAJINSKE ENOTE OBČINE MORAVČE

Maja Topole

UDK: 911.6 (497.4 Moravče)

COBISS: 1.04

IZVLEČEK

Pokrajinske enote občine Moravče

Členitev občine Moravče na manjše homogene regije je bila narejena v okviru projekta Celostnega urejanja podeželja in obnove vasi (CRPOV). Omogoča lažje vrednotenje zemljišč za različne tipe rabe tal. Podlaga zanjo so geografske analize najpomembnejših naravnih in nekaterih družbenih pokrajinskih prvin. Občina Moravče obsega dve glavni mezoregiji: podolje in hribovje.

KLJUČNE BESEDE

občina Moravče, Moravska dolina, regionalizacija, regije

ABSTRACT

The regions of Moravče Municipality

The division of Moravče Municipality to smaller homogeneous regions was made within the frame of The Project of an Overall Development of Rural Areas and the Revitalization of Villages. It provides easier evaluation of land for various types of land use. The division is based on the geographical analyses of the most important natural and some social landscape elements. Moravče Municipality extends over two main mesoregions: lowlands and highlands.

KEY WORDS

Moravče Municipality, The Moravska Dolina valley, regionalization, regions

AVTORICA

Maja Topole

Naziv: dr., univ. dipl. geografa in etnologinja, znanstveni sodelavec

Naslov: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka 13, 1000 Ljubljana, Slovenija
Faks: +386 (0)1 125 77 93

Telefon: +386 (0)1 125 60 68

E-pošta: majatop@alpha.zrc-sazu.si

Uvod. Obdelava temelji na geografskem informacijskem sistemu, ki omogoča prekrivanje kart, pa tudi uporabo najrazličnejših matematično-statističnih metod. Rokopisne karte strokovnjakov z različnih področij smo za ta namen digitalizirali. Nekatere smo tudi izpeljali iz osnovnih tematskih kart, karto rabe tal pa smo izdelali na podlagi letalskih posnetkov iz leta 1998. Vsaka karta je prekrita z mrežo kvadratkov velikosti 50 x 50 m. Celotno občino Moravče (61 km²) sestavlja 24.547 kvadratkov.

Občina Moravče - regionalnogeografski oris. Občina Moravče je 61 km² velika upravna enota, katere jugovzhodni konec sega prav do geometričnega središča Slovenije. V celoti leži v zahodnem delu Posavskega hribovja. Ta je del alpskega, natančneje vzhodnega predalpskega sveta. Zanj je značilno nizanje gub z osmi v alpski smeri od zahoda proti vzhodu. Od severa proti jugu si tako izmenično slede antiklinalni svodi in sinklinalne ulekline. V okviru naše občine se v razdalji okrog 8 km zvrstijo le tri take enote z relativnimi višinami 300 do 400 m: Trojanska antiklinala, po kateri teče severna meja občine, Moravsko-Laška sinklinala – podolje, ki z nadmorskimi višinami 320 do 475 m predstavlja osnovno prometno žilo občine in njeno naselbinsko os, in Litijska antiklinala, po kateri je speljana južna meja občine.

Severna meja poteka po severnih pobočjih Ferlevca (516 m), Limbarske gore (773 m) in Velikega hriba (763 m), bolj ali manj visoko nad levim bregom Radomlje. Strma pobočja Črna grabna, ki ga je proti zahodu tekoča Radomlja vrezala v antiklinalo, pripadajo deloma že občini Lukovica. Južna meja moravske občine se prek strme stopnje Murovice (743 m), Ciclja (736 m) in Slivne (880 m) spusti daleč navzdol proti Savi in v grapi Dašenskega potoka lahko izmerimo najnižjo nadmorsko višino občine, 260 m. Dno savske doline spada že v občini Dol pri Ljubljani in Litijski. Moravsko podolje se na zahodu na nadmorski višini 320 m odpre v široko Kamniškobistriško ravan oziroma v Ljubljansko kotlino. Na stiku se je oblikovala meja z občino Domžale. Okrog 13 km

vzhodneje je preval Kandrše (476 m), kjer poteka meja z občino Zagorje ob Savi. Ujema se z razvodnico med Drtijiščico, ki teče na zahod, in Kandršico, usmerjeno proti Mediji na vzhodu. Najvišji vrh v občini, Pivkelj turn v planoti Slivne, seže 880 m visoko. Višinska razlika med skrajnima točkama je torej 620 m, povprečna nadmorska višina občine pa znaša 485 m. Zaradi velikega deleža karbonatnih kamnin je v pokrajini skoraj 40 % kraškega in 15 % fluviokraškega tipa reliefa. Iz literature je znan termin »moravški osamljeni kras«, v katerem je razvitih več kraških jam. Nепrepustne silikatne kamnine sestavljajo 46 % občine. Na nekaj več kot tretjini površja (37 %) sta prevladujoča procesa rečna erozija in denudacija. Ker vodotoki tudi poplavlajo, opazimo ob njih marsikje rečno-akumulacijski tip reliefa. Skupaj zavzema 9 % površja, največji obseg pa ima ob Drtijiščici. Povprečni naklon v občini meri 13° – v podolju 7°, v hribovitem delu občine pa 17°.

Celotno območje je sicer del porečja Save, a vode Moravske doline delajo velik ovinek. Zbirata jih predvsem Drtijiščica in Rača. Drtijiščica izvira pri Kandršah, teče proti zahodu, nato pa se sredi Moravske doline obrne proti severu. Z ozko sotesko se prebije skozi antiklinalni svod in se tik pred Lukovico izlije v Radomljo. Rača, ki izvira v dveh krakih dokaj nizko pri Moravčah, le 500 m zahodno od zavoja Drtijiščice, pa vijuga od srede podolja proti zahodu na Kamniškobistriško ravan, kjer se ji pri Dobu z desne pridruži Radomlja. Rača se pri Domžalah izlije v Kamniško Bistrico, ta pa že južno od Dola pri Ljubljani v Savo. Bistveno krajšo, večinoma manj kot 2 km dolgo pot po strmih grapah opravijo vode, ki izvirajo na južnih pobočjih Murovice, Ciclja in Slivne. Iztekajo se neposredno v Savo.

Regija ima vlažno celinsko podnebje s povprečno letno temperaturo okrog 9°, januar-sko -1°, julijsko pa 19° ter nekaj nad 1200 mm padavin. Temperature so v zimskih mesecih

Slika 1: Pogled izpod prevala Grmače na jugu prek Osrednjega ali Moravskega podolja proti prebojni dolini Drtijiščice v Trojanski antiklinali (foto: Maja Topole).

zaradi temperaturnega obrata rahlo višje, poleti pa rahlo nižje kot v Ljubljanski kotlini. Razlike počasi rastejo z nadmorsko višino in s pomikanjem proti vzhodu. Dobro polovico površja zavzema gozd; prevladujejo različni bukovi gozdovi. V kmetijstvu je najpomembnejše travništvo oziroma živinoreja; travniki pokrivajo 17 % občine.

Danes ima Moravška dolina dokaj zatišno lego med prometnima Črnim grabnom in dolino Save, kjer teče tudi najbližja železniška proga. Skozi Moravče pelje le stranska cesta med Ljubljansko kotlino in Zasavjem. Pomembnejši položaj je imelo območje v preteklosti, predvsem v ilirski dobi, od 8. pa do 4. stol. pr. Kr. Tu čez naj bi od Baltika proti Sredozemlju tedaj domnevno vodila jantarska pot, obstajale pa so tudi prečne poti, ki so povezovale trgovce od Padske nižine do Panonije. Na naravno dobro zavarovanih vzpetinah visoko nad dolino Save so v vsej železni dobi obstajala utrjena naselja. Razcvetela so se predvsem zaradi

bližine nahajališč železove rude oziroma bobovca in s tem povezanega železarstva. Za eno najpomembnejših železnodobnih arheoloških najdišč v jugovzhodnih Alpah velja območje Vač tik ob jugovzhodni meji moravške občine.

Najdbe iz keltske in rimske dobe so redkejše. V srednjem veku je skozi dolino vodila pomembna tovorniška pot, na varnejših vzpetinah pa je zraslo več gradov. Dolina je bila povezana prek Negastrna s Črnim grabnom, prek Grmač pa z dolino Save in njeno plovno potjo.

Leta 1991 je v moravški občini živel 4034 prebivalcev ali 66 na km². Gostota v podolju je bistveno večja (138) kot v hribovju (24 na km²). Delež kmečkih prebivalcev je bil leta 1991 dokaj visok (9,9 %, v Sloveniji 7,4). Od leta 1961 se je zmanjšal za štiri petine. Aktivni prebivalci delajo predvsem v sekundarnem sektorju (51 %), z 22 % je zastopan terciarni sektor, le s 15 oziroma

Slika 2: Naselje Zgornja Javorščica (550 m) na položnem severnem pobočju kraške Murovice (743 m)
(foto: Marko Kapus).

12 % pa primarni in kvartarni sektor. Moravška dolina močno gravitira proti središčnim krajem Kamniškobistriške ravni z Domžalami kot bivšim občinskim središčem na čelu, delno pa tudi proti središčem v občini Zagorje ob Savi. Edino večje središčno naselje so Moravče; od leta 1995 je tu sedež novonastale občine.

Kljub povezanosti s sosednjimi regijami gre v primeru Moravske doline za lepo zaokroženo in toliko zaprto enoto, da se je tu, na skrajni vzhodni meji uveljavljenosti gorenjskega narečja, kot njegova posebna veja razvil moravški govor.

Členitev Moravske doline. Podolje zavzema 22,3 km² ali 36 % vse moravske občine. To je 300 do 540 m visok svet (povprečje 394 m), ki se ujema z Moravško-Laško sinklinalo oziroma z enim od dolov v sistemu Posavskih gub. V dolžini 12 km se razteza od Kamniškobistriške ravni na zahodu do prevala Kandrše oziroma do povirja Kandrščice na vzhodu. Največji delež (44 %) regije pokrivajo miocenski pesek, melj, glina, prod in peščenjak, četrtno srednje- in zgornjetriasni apnenec, 18 % pa kvartarne rečne naplavine Drtijiščice in Rače ter njihovih kratkih pritokov. Med tipi prsti

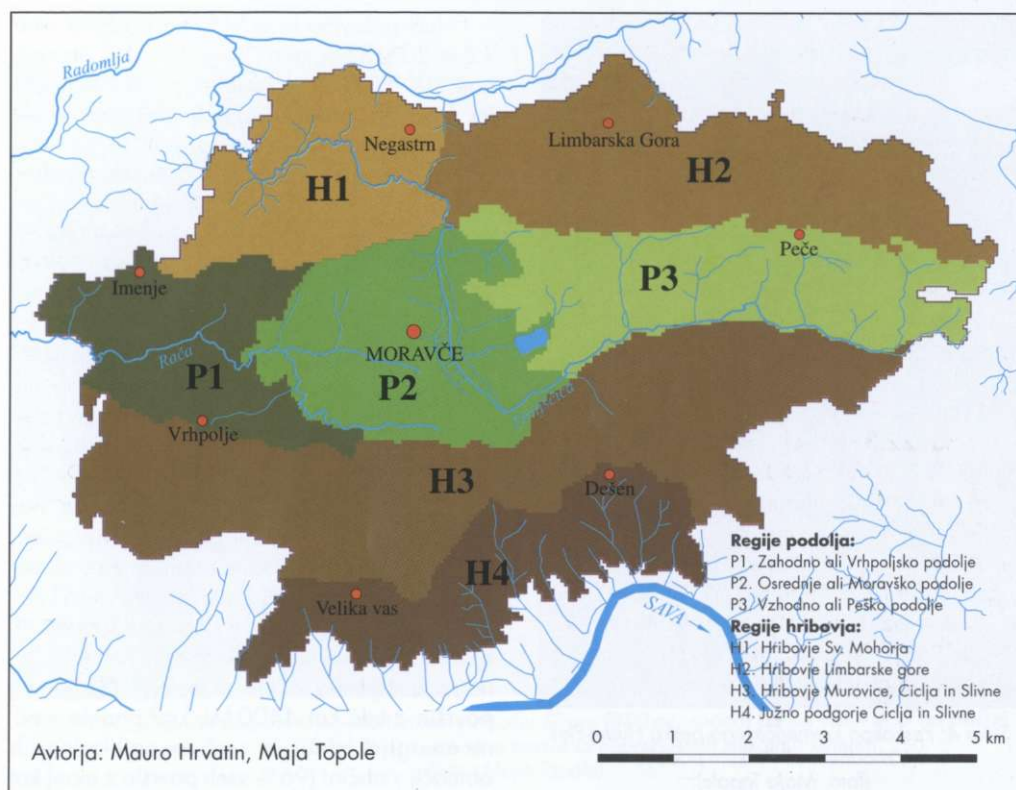
je nad polovica rjavih distričnih z menjavo rankeja, okrog 37 % pa rjavih karbonatnih in rendzine. V Zahodnem ali Vrhpoljskem podolju, kjer prevladuje apnenec, se je razvil kraški relief. Svet je tu kamnit, vrtačast in prevotljen. Rača vijuga deloma po ozki, do 45 m globoko vrezani strugi, na vmesnih razširjenih delih pa pogosto poplavlja. Ker je dno doline marsikje mokrotno, je zatravljeno, marsikje pa uspeva le močvirno rastje. Tu, v najnižjem delu podolja, je pozimi toplotni obrat najbolj občuten.

V Osrednjem ali Moravškem in Vzhodnem ali Peškem podolju prevladuje destruktivski rečno-denudacijski relief, ob vodotokih pa opazamo akumulacijsko-denudacijski tip reliefa. Ta je najbolj razširjen ob Drtijiščici med Moravčami in Drtijo, kjer prevladujejo nakloni pod 2°. Sicer ti naraščajo od zahoda proti vzhodu. V podolju zahodno od Drtijiščice merijo povprečno 7°, vzhodno od nje med 6 in 12°, na skrajnem vzhodu, v območju Muzgoške in Jerčeve gorice, pa zaradi odpornejše kamninske sestave celo med 12 in 30°. Povprečni naklon celotnega podolja meri 7°. Skoraj 30 % njegovih tal pokrivajo njive, po 27 % je gozda in travnikov. Največji delež pozidanih

Preglednica 1: Občina Moravče – regije.

Ozn.	Regija	Površina v ha	Površin. delež v Moravški dolini	Min. nadm. višina v m	Maks. nadm. višina v m	Povpr. nadm. višina v m	Povpr. naklon v st.	Št. preb. 1991	Delež preb. 1991	Gostota preb. 1991	Št. naselij l. 1992	Št. preb. na naselje
P1	Zahodno ali Vrhpoljsko podolje	584	9,52	316	402	366	7,0	750	18,59	128	10	75
P2	Osrednje ali Moravško podolje	806	13,13	343	406	377	5,5	1763	43,70	219	11	160
P3	Vzhodno ali Peško podolje	844	13,75	384	542	431	9,1	565	14,01	67	10	57
P	Podolje	2233	36,39	316	542	394	7,3	3078	76,30	138	31	99
H1	Hribovje Sv. Mohorja	624	10,17	345	529	424	12,7	252	6,25	40	4	63
H2	Hribovje Limbarske gore	1004	16,36	378	774	585	16,7	157	3,89	16	3	52
H3	Hribovje Murovice, Ciclja in Slivne	1599	26,06	400	880	586	16,9	283	7,02	18	5	57
H4	Južno podgorje Ciclja in Slivne	677	11,03	260	658	455	19,5	177	4,39	26	6	30
H	Hribovje	3904	63,61	260	880	537	16,7	956	23,70	24	18	53
MD	Moravska dolina	6137	100,00	260	856	485	13,25	4034	100,00	66	49	82

Slika 3: Pokrajinske enote Moravske doline.

(13–14%) in ornih površin (28–37%) imata zahodni in osrednji del podolja, proti vzhodu pa raste delež travnikov. V osrednjem in vzhodnem delu podolja je kar 43 ha peskokopov ali 60% vseh nerodovitnih površin v občini. Tu namreč pridobivajo kremenčev pesek miocenske starosti, ki ga uporabljajo v livarstvu in gradbeništvu ter pri izdelavi ognjevdržnih materialov.

Vzhodno od moravškega jezercja (7 ha) sta zaradi večje razgibanosti za podolje nadpovprečna delež gozda (34%) in delež površin v zaraščanju (skoraj 5%). Naselja imajo tu manj ugodno prebivalstveno strukturo in glede števila celo nazadujejo. Sicer je v celotnem podolju število prebivalcev v obdobju 1961–1991 naraslo za 23%. Leta 1991 je tu živelo v 31 naseljih dobre tri četrtine vseh prebivalcev občine (gostota 138 ljudi na km²), v samih Moravčah z bližnjo okolico kar slaba polovica. Delež

kmečkega prebivalstva je znašal 8,4%; zunaj osrednjega Moravškega podolja je bil še precej višji. Podolje je prometno najpomembnejši del moravske občine. Tu čez namreč vodi regionalna cesta, ki se pri Želodniku (310 m) v občini Domžale loči od magistralne ceste Ljubljana–Celje, potem pa se čez 476 m visok preval Kandrše nadaljuje v občino Zagorje ob Savi. Ima izreden pomen za dnevne migracije tukajšnjih prebivalcev, ki so pogoste zlasti v smeri proti Domžalam.

K **hribovju** štejemo 39 km² ali 64% površja moravske občine. Na severu, v območju Trojanske antiklinale, zajema višine med 345 in 770 m, v delu južno od podolja, v območju Litijske antiklinale, pa med 260 in 880 m. Povprečna višina hribovja je 537 m, povprečni naklon pa 16,7°. Dve tretjini celotnega hribovja sestavljajo čiste karbonatne kamnine: sred-

Slika 4: Peskokop kremenčevega peska Hudej-Ples v Vzhodnem ali Peškem podolju (foto: Maja Topole).

nje- in zgornjetriasni apnenec in dolomit. Preputne kamnine gradijo predvsem Hribovje Limbarske gore in Hribovje Murovice, Ciclja in Slivne. Tu prevladujeta apneniški in dolomitni kraški relief brez površinskih tekočih voda. Tu najdemo najvišje vrhove v občini, pa tudi večje kraške jame.

V pobočju Slivne nad Dešnom se na površini 26 ha širijo kamnolomi apnenca srednjetrojstasne starosti, ki ga predelujejo v tovarni apna v obsavskih Kresnicah.

Hribovje Svetega Mohorja na severozahodu in Južno podgorje Ciclja in Slivne na jugu pa sta iz neprepustnih silikatnih kamnin, največ iz permo-karbonskega skrilavega glinovca, peščenjaka in konglomerata (21,6%), po odstotek pa je kvartarnih rečnih naplavin, kvartarnega pobočnega gradiva in oligocenskega konglomerata. Tu se uveljavlja destruktivni rečno-denudacijski tip reliefa. Mreža potokov je še posebej gosta v južnem podgorju.

Nad polovico hribovja ima naklone med 12 in 20°, 22% med 20 in 30°, 4% pa celo nad 30°. Pod 12° nagnjenega je 23% površja. Med tipi prsti so najbolj razširjene rjave pokarbonske prsti in rendzine, ki se, odvisno od naklona, menjajo na treh četrtninah površja. Na ostali četrtnini najdemo rjave distrične prsti in ranker. Dve tretjini hribovja je pokritega z gozdom, kar 11% površin pa je podvrženih zaraščanju. Gozd je precej pisane sestave; v odvisnosti od naklona in tipa prsti, osončenosti ter višine se tu menja okrog šest različnih gozdnih združb, v veliki večini (90%) so bukove. V kmetijstvu je najpomembnejša travniška raba (11%), njiv pa je povprečno 5,5%. K višjemu deležu prispeva predvsem nižje Hribovje Svetega Mohorja s kar 14% zoranega sveta. Na pobočni terasi v Južnem podgorju Murovice, Ciclja in Slivne so ugodne razmere za sadjarstvo, a zaenkrat obstajajo tu le sadovnjaki starejšega tipa. Regija dobi sicer podpovprečno količino sončne energije (3952 MJ/km² letno), a tu najdemo večino najtoplejših (93% vseh površin z več kot 4400 MJ/km² prejete sončne energije letno) in večino najhladnejših območij v občini (96% vseh površin z manj kot 3600 MJ/km²).

V celotnem hribovju je živelo leta 1991 v 18 naseljih 956 prebivalcev, kar pomeni slabo četrtnino vseh ljudi v občini in gostoto le 24 prebivalcev na km². V obdobju 1961–1991 je število upadlo skoraj za petino, leta 1991 pa jih je bilo tretjino manj kot v začetku stoletja. Delež kmečkega prebivalstva je znašal

Slika 5: Vrtačast vršni del Limbarske gore (773 m) (foto: Marko Kapus).

Slika 6: Kamnlom apnenca v jugozahodnem pobočju Slivne (880 m), spodaj pa na višini 400 do 600 m poseljena, do 500 m široka pobočna terasa iz neprepustnih silikatnih kamnin (foto: Maja Topole).

kar 15 %. Hribovje je v smeri sever–jug težko prehodno, a od nekdaj je bila pomembna pot iz Črnega grabna prek Negastrna ter ob Drtiščici do Moravč v dolini, potem pa čez preval Grmače proti Savi. V železni dobi je imelo hribovje velik strateški pomen, danes pa območje zaradi odmaknjenosti, pomanjkanja prostora in slabe prometne infrastrukture nazaduje.

1. Gabrovec, M. 1996: Sončno obsevanje v reliefno razgibani Sloveniji. Geografski zbornik, 36. Ljubljana.
2. Hrvatin, M., Perko, D., Topole, M. 1999: Občina Moravče, Geografske podlage za ugotavljanje optimalne rabe tal. Elaborat na Geografskem inštitutu Antona Melika, ZRC SAZU. Ljubljana.
3. Letalski posnetki občine Moravče 21. 7. 1998 v M 1 : 17.500, kontaktne kopije. Geodetski zavod Slovenije. Ljubljana.
4. Marinček, L. 1975: Gozdna vegetacija Moravske doline na miocenskih kamninah. Razprave, 18/1. Ljubljana.
5. Osnovna geološka karta SFRJ M 1 : 100.000, list Ljubljana. Geološki zavod Ljubljana. Ljubljana, 1978.
6. Osnovna pedološka karta SFRJ v M 1 : 50.000, list Ljubljana. Katedra za pedologijo, prehrano rastlin in ekologijo, Biotehniška fakulteta v Ljubljani. Ljubljana, 1985.
7. Stražar, S. 1979: Moravska dolina, Življenje pod Limbarsko goro. Moravče.
8. Vegetacijska karta Slovenije v M 1 : 50.000 iz let 1973–1974, lista Ljubljana in Celje. Rokopisna karta Biološkega inštituta Jovana Hadžija ZRC SAZU. Ljubljana.

DRUŽBENO GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI TURISTIČNIH POTOVANJ ŠTUDENTOV

Nataša Gostiša

UDK: 911.3:379.85(497.4)
COBISS: 1.04

IZVLEČEK

Družbenogeografske značilnosti turističnih potovanj študentov

Prispevek predstavlja povzetek diplomske naloge »Družbenogeografske značilnosti turističnih potovanj študentov. V prvem so podani namen in cilji naloge ter njena izhodišča z metodologijo. Drugi sklop naloge je razdeljen na dva dela. V prvem so predstavljene značilnosti izbranega vzorca študentske populacije, v drugem pa so podane ugotovitve avtoričine lastne raziskave. V zadnjem sklopu sta obravnavana razvoj in sedanje stanje mladinskega turizma v Sloveniji.

KLJUČNE BESEDE

turistična geografija, turistični tokovi, turistična potovanja, slovenski študentje, mladinski turizem

ABSTRACT

Sociogeographic characteristics of student tourist travels

The paper is a summary of the graduation thesis entitled »The Socio-geographic Characteristics of Student Tourist Travels«. The first section describes the purpose and objectives of the thesis, its bases and the methodologies applied. The second section is divided into two subsections of which the first one deals with characteristics of a selected population of students, whereas the second subsection presents the results of the author's own research. The last section discusses the development and the current state of the youth tourism in Slovenia.

KEY WORDS

geography of tourism, tourist streams, tourist travels, Slovene students, youth tourism

AVTORICA

Nataša Gostiša

Naziv: univerzitetna dipl. geografinja in sociologinja kulture

Naslov: Viška cesta 49/D, 1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: +386 (0)1 264 249

E-pošta: nataasa.gostisa@slovenijaturist.si

Uvod. Industrijska družba je konstituirala mladost kot posebno kategorijo med otroštvom in odraslostjo. Le-ta je v zadnjih desetletjih pritegnila tudi zanimanje znanosti. V postindustrijski oziroma postmoderni družbeni strukturi ima mladina pomembno vlogo. Mladina namreč predstavlja nekakšen pomanjšan model oziroma zrcalo družbe, ki jo tudi nekoliko prehiteva in s tem napoveduje njene trende (5).

Namen, metodologija in predstavitev vzorca. Glavni namen diplomske naloge je bilo ugotoviti in predstaviti nekatere družbenogeografske značilnosti turističnih potovanj slovenskih študentov. Naloga se je nanašala na turistično povpraševanje specifične socialnogeografske skupine prebivalcev Slovenije, katere značilnosti sem skušala razložiti s pomočjo nekaterih socialno-demografskih dejavnikov in nekaterih zunanjih dejavnikov turističnega povpraševanja, in na prostorske, časovne in druge značilnosti njihovih turističnih potovanj. Ob tem sem skušala ugotoviti, kako prostor s svojimi možnostmi in omejitvami vpliva na razvoj in značilnosti turističnih potovanj oziroma migracij.

Pri izdelavi diplomske naloge sem se posluževala kabinetnih in terenskih metod dela. Med kabinetnimi metodami sem uporabila metodo kompilacije oziroma povzemanja po literaturi, metodo vnosa (v delovne tabele), analize in preračunavanja podatkov, dobljenih z anketiranjem, in statističnih podatkov ter metodo izdelave kart. Med terenskimi metodami sem uporabila metodo anketiranja z vprašalnikom. Raziskavo sem omejila na redno dodiplomsko fakultetno študentsko populacijo Univerze v Ljubljani in na leto 1998 (poleg raziskave preteklega potovalnega obnašanja študentove družine). Izbor vzorca je bil slučajnost in je obsegal 210 študentov, kar predstavlja 0,65 % osnovne populacije. Za obdelavo podatkov sem potemtakem uporabila metodo vzorcev ali reprezentativno metodo. Statistične parametre, ki sem jih ocenila za vzorčno populacijo, sem nato posplošila na osnovno populacijo (ocene vrednosti v osnovni populaciji).

Izhodišča in razlaga terminologije. Osnovno izhodišče za mojo diplomsko nalogo

je predstavljala raziskava Statističnega urada Republike Slovenije »Turistična potovanja domačega prebivalstva (po anketi o porabi v gospodinjstvih), Slovenija, 1997, Statistične informacije, 1998«, s katero sem tudi primerjala svoje izsledke, zato sem uporabila enako terminologijo:

- **Izlet** je turistično potovanje, krajše od 24 ur, torej brez nočitve. Lahko traja le nekaj ur.
- **Turistično potovanje** je vsako bivanje s prenočevanjem zunaj kraja stalnega bivališča, ki traja več kot 24 ur in manj kot eno leto.
- **Krajše turistično potovanje** obsega vsaj eno nočitev, vendar ne več kot tri zaporedne.
- **Daljšje turistično potovanje ali letovanje** zajema vsaj štiri zaporedne nočitve (4).

Predstavitev rezultatov. Od vseh 210 anketiranih študentov je leta 1998 odšlo na vsaj eno turistično potovanje 205 študentov, kar predstavlja 97,62 % vzorčne populacije. Najvišji je delež študentov, ki so leta 1998 odšli na dve potovanji. Sledita deleža študentov, ki so tega leta potovali enkrat in trikrat. Ob tem je vzorec anketiranih študentov izkazal večjo turistično-potovalno intenziteto za leto 1998, kot je bila ta v okviru družine v preteklosti. Z družino so v preteklosti še bodoči študentje najpogosteje odšli na eno potovanje na leto.

Tisti, ki niso potovali, so kot oviri za odhod na pot najpogosteje navajali delovne obveznosti in pomanjkanje denarja (gl. sliko 1). Slednji razlog je bil prav tako drugi najpogostejši

Slika 1: Razlogi za odsotnost turističnih potovanj vzorca študentov leta 1998.

razlog študentovih staršev, poleg primarnega razloga »odsotnost same navade«. Med razlogi za nepotovanje slovenskih turistov leta 1997 pa so prav tako finančni razlogi igrali primarno vlogo.

V okviru spolne strukture je bila opazna razlika v korist potovanj študentk, ki se je povečala v okviru kratkih potovanj. Podobno prevlado ženskega spola sem zasledila tudi pri pregledu statistik prodaje različnih vozovnic pri poslovalnicah Erazem in Mladi turist, ki se ukvarjata z mladinskim turizmom. Pri pregledu študijskih značilnosti je bila opazna prevlada potovanj študentov družboslovnih smeri študija, ki se je prav tako povečala v okviru kratkih potovanj. Potovanja so povezana s spoznavanjem zgodovine, družbene in politične ureditve ciljne države ali območja, spoznavanjem njene kulture, tako etničnega izročila kot tudi sodobnih kulturnih tokov ... Vse to pa je seveda bolj povezano s širšo družbeno naravnanoostjo, zato ni presenetljivo, da so študentje družboslovnih smeri študijev potovali pogosteje. Glede na letnik študija so po številu potovanj močno izstopali absolventi, blizu pa so jim sledili študentje prvih letnikov. Ponovno je bila razlika bolj opazna v okviru krajših potovanj, medtem ko so bile razlike v okviru daljših potovanj manjše. Prav tako se je izkazal vpliv tipa gospodinjstva oziroma vira družinskih denarnih sredstev, saj so najpogosteje potovali študentje iz nekmečkih gospodinjstev, najmanj pa študentje iz kmečkih gospodinjstev, kar je povezano z načinom dela, višino zaslužka in vrednotami. Delo na kmetiji namreč ne pozna urnika, zaslužek je pri kmečkih gospodinjstvih običajno manjši, investicije v turistična potovanja pa nižje. Predvsem velja to za daljša potovanja, medtem ko se je pri krajših pojavilo drugačno zaporedje. Na kratka potovanja je namreč odšlo najmanj študentov iz mešanih gospodinjstev, kar je razložljivo s povečanim delom na kmetiji ob koncu tedna. Glede na vir študentovega lastnega zaslužka so bile razlike zanemarljive. Vseeno so najpogosteje potovali študentje, ki so ob študiju opravljali še honorarno delo. Pri pregledu vpliva izobrazbene stopnje obeh staršev na pogostost in tra-

janje potovanj študentov sem ugotovila, da so najpogosteje potovali tisti študentje, katerih starši so imeli višjo stopnjo izobrazbe, vendar trend naraščanja potovanj pri študentih ni povsem sovpadal z naraščanjem očetove oziroma matere izobrazbene stopnje. Vpliv izobrazbene stopnje na turistično-potovalno intenziteto je bil bolj izrazit pri slovenskih turistih. Vpliv posedovanja družinskega sekundarnega počitniškega bivališča (vikenda) na turistično-potovalno intenziteto vzorca študentov se je izkazal kot pomemben predvsem pri kratkih potovanjih, kar je tudi razumljivo, saj so bile prenekatero počitnice vezane na obisk vikenda.

Ob koncu naloge sem podala tudi pregled regionalne strukture potovanj slovenskih študentov. Največ potovanj so leta 1998 opravili študentje iz Zasavske regije (5,29 potov./štud.), sledijo pa jim študentje Pomurske (3,38 potov./štud.) in Osrednjeslovenske (3,20 potov./štud.) regije. Izbor ciljnih območij se med regijami ni bistveno razlikoval, saj so študentje iz skoraj vseh regij najpogosteje potovali po Sloveniji. Prav tako nisem zasledila pomembnejših razlik glede povprečnega števila potovanj študentov s stalnim mestnim bivališčem in stalnim bivališčem v bližini mestnega središča ali na podeželju. Kot pravi Jeršič (3), se rekreacijske in s tem tudi potovalne navade mestnega in podeželskega prebivalstva izenačujejo. Postopna preobrazba iz agrarne v industrijsko in urbanizirano družbo je v Sloveniji namreč spodbudila raznolike oblike in učinke preživljanja prostega časa, ki so značilni tako za mesto kot podeželje oziroma za različne regije, tako da tudi uniformiranega pristočasnega (in s tem tudi potovalnega) ravnanja v posameznih prostorskih enotah (mesta in podeželje, regije) ni zaslediti.

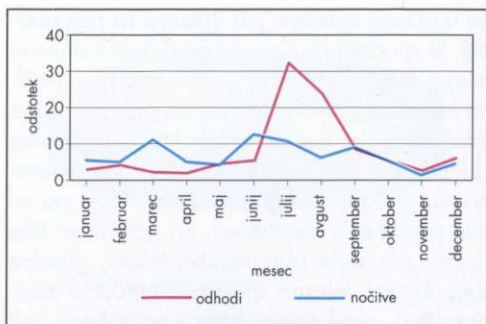
Leta 1998 je vzorčna populacija študentov opravila 597 potovanj. Od tega je bilo kratkih potovanj 222 (38,81 %) in dolgih 350 (61,19 %), ob nekaterih nepopolnih odgovorih. Vsak od anketiranih študentov se je leta 1998 povprečno odpravil na 2,84 (2,91*) potovanj, od tega na 1,20 (1,23*) kratkih in 1,89 (1,94*) daljših. Pri

tem so študentje geografije kot nekakšen podvzorec izkazovali ravno obratne vrednosti. Ti so namreč opravili več krajših (62,07 %) kot daljših (37,93 %) potovanj. Prav tako so študentje geografije močno izstopali po številu potovanj na študenta. Povprečno je namreč leta 1998 študent geografije odšel na 5,35 potovanj, od tega na 3,18 krajših in 1,94 daljših. Pri daljših potovanjih med vzorcem in podvzorcem ni bilo pomembnejše razlike. Podobno kot pri študentski populaciji so tudi slovenski turisti odšli na več dolgih (89 %) kot kratkih potovanj (11 %), s tem da je bila razlika med deležema bistveno večja. Študentje so v veliki večini potovali neorganizirano (72,53 %), kar velja tudi za študente geografije, ki pa so pri tem kazalcu izkazali celo večji delež organiziranih potovanj (39,56 %). Prav tako si je tudi tri četrtine slovenskih turistov letovanje organiziralo samih.

Vzorčna populacija študentov je leta 1998 potovala v 41 različnih držav, ki sem jih razdelila v 26 različnih območij. Ciljna območja so bila na vseh celinah, razen v Južni Ameriki in Avstraliji. Sicer je bilo največ potovanj zabeleženih na območju Evrope, njihova značilnost pa je bila, da je eno potovanje obsegalo tudi več držav. Sicer pa so slovenski študentje še vedno največ potovali po Sloveniji, kjer je bila zabeležena več kot tretjina vseh potovanj (33,84 %), na drugem mestu pa ji sledi Hrvaška (28,98 %). Nato se deleži potovanj v ostale dežele močno zmanjšajo. Tretje najbolj obiskano območje je bila Grčija, sledijo pa ji tri naše sosednje države: Avstrija, Italija (z enakima deležema) in Madžarska. V okviru kratkih potovanj je na potovanja po Sloveniji odpadel kar več kot polovični delež (56,76 %), v okviru daljših potovanj pa je po obisku študentov Slovenijo prehitela Hrvaška, ki je zabeležila več kot tretjino vseh odhodov (35,14 %). Prav tako je tudi podvzorec študentov geografije najpogosteje potoval po Sloveniji in zabeležil celo višji delež potovanj kot ostali študentje (45,05 %). Študentje geografije so nato potovali še na Hrvaško, v Avstrijo, Grčijo in Italijo. Pri potovanjih študentov geografije so leta 1998 izpadla le potovanja v nekatere evropske države in Afriko. Za razliko od zgoraj navedenih ugotovitev pa je razi-

*Ob neupoštevanju tistih, ki niso potovali.

Slika 2: Struktura turističnih potovanj po odhodih na turistično potovanje in povprečnem številu nočitev po mesecih vzorca študentov leta 1998.

skava Statističnega urada RS pokazala, da so slovenski turisti leta 1997 najpogosteje potovali na Hrvaško (44,3%), a kljub temu še vedno dobra tretjina po Sloveniji (33,34%). Poleg tega so v večji meri potovali samo še v Italijo, BiH in Avstrijo.

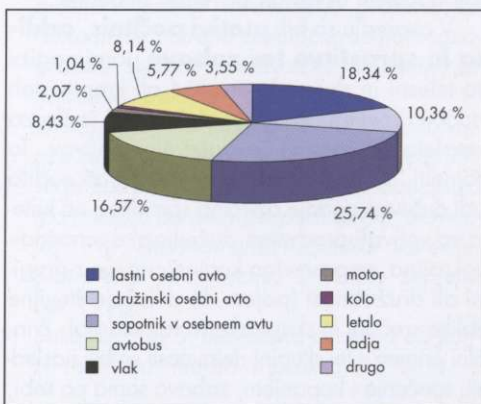
Študentje so najpogosteje odhajali na potovanja v juliju (32,26%) in avgustu (23,85%) (gl. sliko 2). Odhoda na potovanje sicer ni mogoče enačiti s potekom potovanja izključno v tem mesecu, a naj vseeno omenim, da sta bila največja deleža turističnih potovanj slovenskih turistov prav tako zabeležena meseca avgusta (35,4%) in julija (28,9%). Časovni razporeditvi nočitev študentov in slovenskih turistov sta si podobni, saj sta obe populaciji najdlje prenočevali v poletnih mesecih. Povprečno so študentje leta 1998 na potovanjih prenočili približno 15-krat, pri tem pa je seveda opazno povečevanje povprečnega števila nočitev na študenta z oddaljenostjo ciljnega območja.

Študentje, kot tudi slovenski turisti, so na potovanja najpogosteje odhajali z avtomobilom (gl. sliko 3), predvsem kot sopotniki v osebni avtomobilu, sledi pa presenetljivo visok, skoraj petinski, delež potovanj študentov, ki so potovali z lastnim osebnim avtomobilom. Precej visok delež je potoval tudi z avtobusom, manjši del pa je uporabil druga prevozna sredstva (družinski osebni avtomobil, vlak, letalo, ladja, motor, kolo in ostali načini prevoza). Sicer so študentje izkazali večjo pestrost v uporabi prevoznih sredstev na potovanjih kot slovenski turisti.

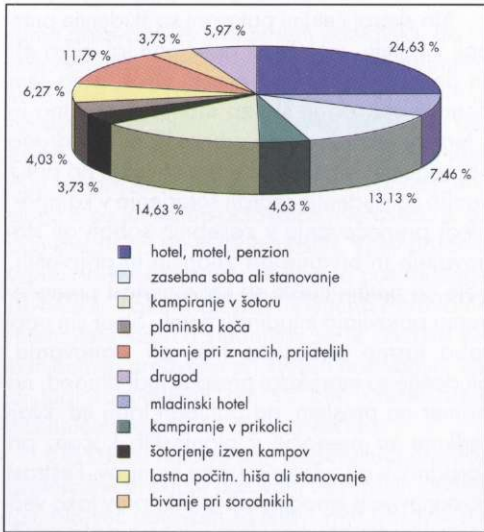
Na skoraj četrtini potovanj so študentje prespali v hotelu, motelu ali penzionu (gl. sliko 4). Ta delež se mi je zdel precej visok, zato sem domnevala, da je šlo za manj kakovostna in s tem cenejša tovrstna prenočišča. Kot drugo najpogostejšo možnost prenočevanja na potovanjih so študentje izbrali šotorjenje v kampih. Sledi prenočevanje v zasebnih sobah ali stanovanjih in bivanje pri znancih in prijateljih. Šele na petem mestu se kot možnost prenočevanja pojavljajo mladinski hoteli. Sledi jim uporaba lastne počitniške hiše ali stanovanja. Študentje so marsikdaj prespali tudi drugod, na primer na prostem, na palubah ladij itd. Najredkeje so prenočili v planinskih kočah, pri sorodnikih ali v šotorih izven kampov. Pestrost nastanitvenih zmogljivosti je bila prav tako večja pri študentski populaciji kot na potovanjih domačega prebivalstva, kar je pokazatelj večje dinamike študentskih potovanj.

Velika večina študentov je potovala z enim ali več prijatelji, medtem ko za slovenske turisti podatki o socialnosti niso bili zabeleženi (gl. sliko 5).

Obe populaciji sem primerjala tudi po izraženi motivaciji potovanj in ponovno ugotovila skupno značilnost. Namreč, obe populaciji sta najpogosteje odšli na pot z namenom počitnic, oddiha in sprostitve. Pestrost motivov študentske populacije je bila večja kot pri slovenskih turistih.

Slika 3: Struktura turističnih potovanj glede na uporabo prevoznih sredstev vzorca študentov leta 1998.

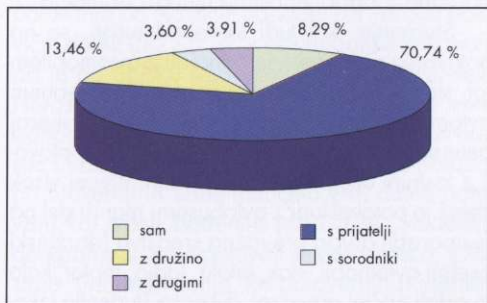
Slika 4: Struktura turističnih potovanj glede na uporabo nastanitvenih zmogljivosti vzorca študentov leta 1998.

Jeršič ugotavlja, da prostor v ciljnem območju povratno vpliva na ravnanje popotnikov, in opozarja na multifunkcionalnost bližnje rekreacije (3). Podobno je mogoče govoriti tudi o multifunkcionalnosti turističnih potovanj slovenskih študentov, ki je razvidna iz navedbe motivacije na njihovih potovanjih (gl. sliko 6). Glede na motive sem določila naslednje skupine dejavnosti, s katerimi se so se na potovanjih leta 1998 najpogosteje ukvarjali slovenski študentje.

V ospredju so bili **motivi počitnic, oddiha in sprostitve ter zabave**, torej nagibi po telesni in duševni sprostitvi ali krepitvi teh moči. Pri nekaterih od teh dejavnosti je šlo za prepletanje telesnih in duševnih motivov. To pomeni, da je telesna dejavnost hkrati nudila tudi duševno ugodje oziroma sprostitve, na katero so vplivali predvsem doživljajske »močna« pokrajina, neposredno komuniciranje z drugimi ali družabnost (pojem, ki vključuje številne oblike srečanj in skupinskega razvedrila). Značilni primeri v tej skupini dejavnosti so bili naslednji: sončenje s kopanjem, zabava sama po sebi, obiskovanje lokalov, sorodnikov, prijateljev, znancev. Pri manjšem številu študentov je šlo nadalje za sklop telesnih dejavnosti oziroma

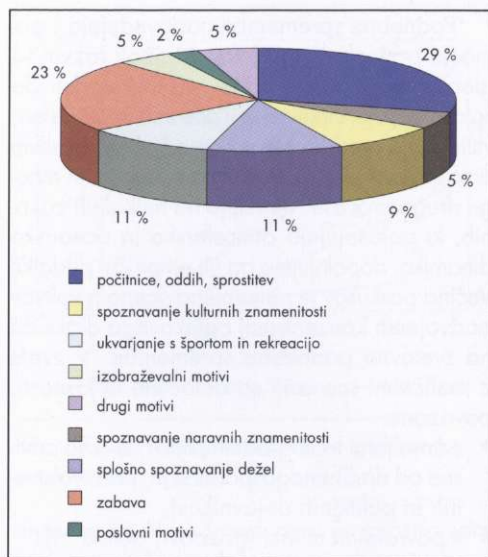
za izražene **motive po športu in rekreaciji**, ki spodbujajo človeka predvsem k dejavni telesni krepitvi. Pri tem je bila najbolj izražena hoja, pri kateri pa ni šlo za pravo športno udejstvovanje, pač pa je bila tudi in predvsem utilitarnega značaja in je imela sekundarni pomen (pogoj za ogled dežele). Sicer pa so bile prisotne še dejavnosti, pri katerih so bile nujne izdatnejše obremenitve telesa, gibalne sposobnosti, telesna spretnost, hitrost in moč: gornišтво, alpsko smučanje, igre z žogo, tek v naravi oziroma trim itd. Nadalje so bile na potovanjih prisotne **pasivne oblike rekreacije**, torej tiste pristočasne dejavnosti, pri katerih ni šlo za telesno gibanje. Ne glede na to pa so lahko zaradi doživljajske zmožnosti vplivale na sproščanje in obnavljanje psihičnih moči ali pa na socialno in kulturno bogatitev študentov. V ta sklop so se uvrstile dejavnosti, kot so ogled kulturnih in naravnih znamenitosti, obisk kulturnih, zabavnih in športnih prireditev in druge.

Sklep. Sklenem lahko, da je vzorec slovenskih študentov leta 1998 izkazal večjo intenziteto in razpršenost turističnih potovanj kot povprečna slovenska populacija. Prav tako so izbrani slovenski študentje izkazali večjo raznolikost v uporabi prevoznih sredstev in nastanitvenih zmogljivosti. Negativno pa lahko ovrednotim njihovo skromno motivacijsko intenziteto in raznolikost. Pri tem dodajam, da je ta negativna ocena plod tako mojega objektiviziranja podatkov kot tudi subjektivnega razmišljanja ob sicer danih podatkih, saj sem jih vrednotila tudi med samim anketiranjem in

Slika 5: Struktura turističnih potovanj glede na socialnost vzorca študentov leta 1998.

Slika 6: Motivacijska struktura turističnih potovanj vzorca študentov leta 1998.

dodatnim pogovorom z anketiranci. Potovalni motivi slovenskih študentov se namreč niso bistveno razlikovali od potovalnih motivov slovenskega prebivalstva leta 1997. Po moji presoji bi le-ti morali v večji meri pozitivno odstopati od motivov slednjih. Precej anketirancev motivov ni podrobneje navedlo, tako zaradi njihovega nepoznavanja, kot tudi zaradi spominskih težav, kar dokazuje, da samo spoznavanje dežel ni pustilo močnejših sledi. Seveda so bile izjeme, saj so se nekateri z veseljem spomnili prepotovanih poti, pri drugih pa sem imela občutek, da so navajali glavne turistične znamenitosti iz dežel, ki so jih obiskali, in da so se jih spomnili ne toliko iz lastnih doživetij kot iz turističnih vodnikov. Kot sem že omenila, so bolj oddaljene dežele pritegnile večjo pozornost slovenskih študentov, saj se tako daleč ne bodo več vrnilo – vsaj ne kmalu, pa tudi zaradi bistveno bolj različnih naravnih in kulturnih značilnosti od teh v Sloveniji. Na drugi strani pa prostor, ki je geografsko bližji, ni pritegnil veliko zanimanja. To se nanaša predvsem na Slovenijo, Hrvaško in Grčijo. Te tri dežele so bile sicer najbolj intenzivno obiskane, pa vendar tamkajšnja potovanja niso bila

usmerjena v spoznavanje samih dežel, pač pa je študente bolj pritegnila sekundarna turistična ponudba (prenočitveni, športni, turistični objekti ...). Menim, da bi Slovenija morala pritegniti veliko več pozornosti že zaradi statusa domovine, da ne omenjam njene naravne raznolikosti. Po slednji močno izstopata tudi Hrvaška in Grčija, predvsem njun obalni del, kamor so študentje največ potovali. Obenem pa Grčija izstopa tudi po svojem kulturno-zgodovinskem bogastvu, ki pa je med študenti ostalo nekoliko neopaženo. Kot sem že omenila, je slovenske študente bolj pritegnila sekundarna turistična ponudba ciljnega območja kot pa dežela sama. Ker se sekundarna turistična ponudba po vsem svetu izenačuje, pa tudi razširja, sledi logična posledica, da se prvotni izgled pokrajin osiromašuje. Gre torej za proces poenotenja in slabšega poznavanja sveta, in sicer v smislu, da v pokrajini vzbudijo pozornost le turistične dobrine sekundarne ponudbe, medtem ko primarne postajajo vse bolj neopazne. Študentje geografije so, kot nekakšen mini-podvzorec, pozitivno odstopali od splošnega potovalnega obnašanja anketiranih študentov. Intenzivnost in raznolikost njihovih potovalnih motivov sta bili bolj izraženi.

1. Anketno gradivo (210 pravilno izpolnjenih anketnih vprašalnikov).
2. Gosar, A. 1989: Potovanja študentov geografije – primer vrednotenja prostora za rekreativne potrebe specifične socialnogeografske skupine prebivalcev Slovenije/Jugoslavije. Dela, 6.
3. Jeršič, M. 1998: Bližnja rekreacija prebivalcev Slovenije. *Geographica Slovenica*, 29.
4. Turistična potovanja domačega prebivalstva (po anketi o porabi v gospodinjstvih), Slovenija, 1997. Statistični urad Republike Slovenije. Statistične informacije, št. 243, september 1998.
5. Suša, U. 1996: Slovenska mladina ob koncu tisočletja. *Teorija in praksa*, 33, št. 6.

PRİČAKOVANE POSLEDICE PODNEBNIH SPREMOMB V SLOVENIJI Tanja Čelebič

UDK: 911.2:551.583(497.4)
COBISS: 1.04

IZVLEČEK

Príčkované posledice podnebnih sprememb v Sloveniji

Članek opisuje spremembe v slovenskih makroregijah, ki jih je pričakovati pod vplivom podnebnih sprememb. Znanstveniki ugotavljajo, da so se povprečne letne temperature zraka v Sloveniji v zadnjih desetletjih povišale, medtem ko se količina padavin ni bistveno spremenila. V 21. stoletju naj bi prišlo do otoplitve, medtem ko so napovedi glede padavin bolj nezanesljive. Podnebne spremembe bodo močno vplivale na življenje. Posledice podnebnih sprememb se bodo razlikovale. V različnih slovenskih makroregijah bodo posledice različne, tako pozitivne kot negativne.

KLJUČNE BESEDE

podnebje, Slovenija, podnebne spremembe

ABSTRACT

Anticipated effects of climatic changes in Slovenia

Changes in Slovenian macroregions are described, as they are anticipated due to the influence of climatic changes. The scientists have established that the average yearly air temperatures in Slovenia have increased in the last decades, while the precipitation amount has not changed significantly. Warming up is anticipated in the 21st century, while the forecasts made for precipitation have proved to be less reliable. Climatic changes will strongly influence the life. The effects of climatic changes will vary from one Slovenian macroregion to another and they will be positive as well as negative.

KEY WORDS

climate, Slovenia, climatic changes

AVTORICA

Tanja Čelebič,

Naziv: univerzitetna dipl. geografinja
Naslov: Gospodinjška 17, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 (0)1 505 24 59

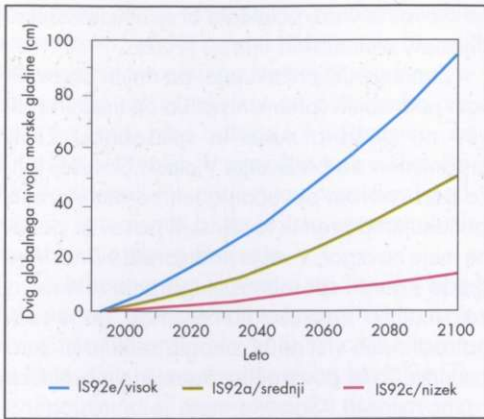
Podnebne spremembe napovedujejo s pomočjo podnebnih modelov. Najbolj razviti so globalni cirkulacijski modeli – GCM modeli. So splošni modeli cirkulacije v oceanih in atmosferi; vključujejo predstavitev procesov na zemeljskem površju, procesov, povezanih z oceani, in mnoge druge procese. Temeljijo na fizikalnih zakonih, ki pojasnjujejo atmosfersko in oceansko dinamiko, dopolnjujejo pa jih empirični podatki. Večina poskusov je namenjena ocenam vplivov podvojenih koncentracij ogljikovega dioksida na svetovne podnebne spremembe. V zvezi z različnimi scenariji so določene nejasnosti, povezane:

- z emisijami toplogrednih plinov (le-te so odvisne od družbenogospodarskih, prebivalstvenih in političnih dejavnikov),
- s povratnimi učinki (gozdovi, oblaki ...),
- z naravno spremenljivostjo podnebja,
- z regionalno razporeditvijo podnebnih sprememb,
- s poenostavitvami GCM simulacij,
- s pogostostjo in intenzivnostjo ekstremnih vremenskih pojavov,
- z učinki polarnega ledu na dvig morske gladine (3).

Napovedi antropogeno povzročenih podnebnih sprememb so odvisne od napovedi bodočih emisij toplogrednih plinov in aerosolov. Za njihovo predvidevanje znanstveniki uporabljajo emisijske scenarije. Tako emisijski scenarij IS92 vključuje napovedi emisij CO₂, CH₄, N₂O, halokarbonov (CFC in njihovih nadomestkov HCFC in HFC) in vplivov troposferskega ozona, sulfatnih aerosolov ter aerosolov od zgorevanja biomase do leta 2100 (1, 2, 3).

Znanstveniki so dokazali, da so se globalne temperature zraka na zemeljski površini od konca 19. stoletja do zdaj povečale za 0,3–0,6 °C, od tega v zadnjih 40 letih za okrog 0,2–0,3 °C. Za 20. stoletje je značilno tudi skromno pozitivno naraščanje količine padavin (za odstotek). Količina se je najbolj povečala v višjih zemljepisnih širinah severne poloble v zimskih mesecih. Napovedi globalnih padavin za vnaprej so neenotne; lahko pride tako do povečanja kot do zmanjšanja namočenoosti. Napovedi temperaturnih sprememb so bolj

Slika 1: Predviden dvig morske gladine do leta 2100 (1, 2).

enosmerne. V zadnjem času je splošno sprejeto, da naj bi se globalne temperature povečale. Z večanjem koncentracij CO_2 podnebni modeli napovedujejo največje segrevanje ozračja v višjih zemljepisnih širinah. Segrevanje bo v povprečju največje pozno jeseni in pozimi. Povečala se bo tudi pogostost naravnih ujm, na primer močnih nalivov, poplav, suš, požev (2).

V Evropi je bil za 20. stoletje značilen trend naraščanja količine padavin, le v južnem delu celine se je količina zmanjševala. V prihodnje je pričakovati večje naraščanje v zimskem in manjše naraščanje v poletnem času. V južni Evropi naj bi temperaturna rast dosegla $1,5^\circ\text{C}$, v severni pa kar $2,5\text{--}4,5^\circ\text{C}$. Večina podnebnih modelov predvideva, da bo zaradi učinka tople grede v južni Evropi poleti padavin manj (4). Tako naj bi se na območjih, ki zajemajo Sredozemlje in srednjo Evropo, količina padavin zmanjšala do 20%, na območjih severno od Alp pa povečala za 10–50% (10).

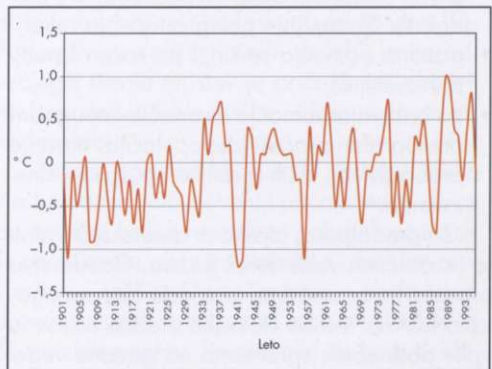
Opazovanja so pokazala, da so bile temperature zraka v Sloveniji v zadnjih letih višje od dolgoletnih povprečij. V Ljubljani so bili nadpovprečno topli vsi meseci, razen oktobra. Na Kredarici se je po 2. svetovni vojni občutno otopila zima. Letne količine padavin se v Ljubljani v zadnjih 140 letih sicer niso občutno spremenile, vendar se je višek padavin premaknil z oktobra na junij (5). Meteorologi zaznavajo

krajšanje trajanja snežne odeje, skrčil se je tudi triglavski ledenik.

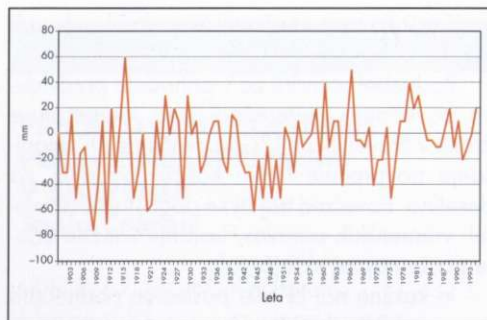
Podnebni scenarij za v prihodnje predvideva povečanje povprečne letne temperature zraka v Sloveniji za 1°C in zvečanje ali zmanjšanje povprečnih letnih količin padavin za desetino. Povečala naj bi se pogostost ekstremnih vremenskih pojavov, trajanje snežne odeje pa še naprej skrajševalo.

In kakšne naj bi bile posledice podnebnih sprememb? Preden jih začnemo podrobneje opisovati, velja opozoriti na še nekaj svojiskih značilnosti Slovenije. Naša država je na stiku štirih evropskih makroregij (Alpe, Panonska nižina, Sredozemlje in Dinarsko gorstvo). Lahko jo razdelimo na pet makroregij (submediteranska Slovenija, subpanonska Slovenija, dinarska Slovenija, alpska Slovenija in predalpska Slovenija), ki se razlikujejo tako po naravnogeografskih kot po družbenogeografskih značilnostih. Glede na to, da so za vsako makroregijo značilne samosvoje poteze, je pričakovati, da se bodo posledice podnebnih sprememb med posameznimi makroregijami pomembno razlikovale. V vsaki od njih se bodo pojavljali določeni problemi in določene pozitivne posledice.

Podnebne spremembe bodo vplivale na posamezne pokrajnotvorne prvine (rastlinstvo, živalstvo, vodovje, relief, prst, človek – zdravje) in gospodarske dejavnosti (kmetijstvo, gozdarstvo, turizem, oskrba z energijo, oskrba z vodo). Posledice podnebnih sprememb bodo močne, zmerne

Slika 2: Odstopanje povprečnih letnih temperatur zraka v Evropi v obdobju 1901–1995 od dolgoletnega povprečja (11).

Slika 3: Odstopanje povprečnih letnih količin padavin v Evropi v obdobju 1901–1995 od dolgoletnega povprečja (11).

ali šibke, pozitivne ali negativne. Problem tovrstnega napovedovanja je v dejstvu, da znanost ne more natančno predvideti podnebnih sprememb, zato tudi ni mogoče natančno predvideti njihovih posledic. Zato je v nadaljevanju poudarek na navajanju pričakovanih problemov, ne pa na podajanju kvantitativnih ocen o tem, za koliko se bo določen pojav spremenil.

V predalpski in alpski Sloveniji so naravne razmere za kmetovanje slabe. Poljedelstvo poleg neugodnih reliefnih razmer (strmi nakloni!) omejujejo tudi podnebni dejavniki. Z naraščanjem temperature zraka bi lahko prišlo do premika potencialne zgornje meje pridelovanja kmetijskih kultur v višje nadmorske višine, kar bi lahko bilo pozitivno, a se tega najbrž ne bo izkoristilo. Razlogi za to so naslednji:

- glavni omejitveni dejavnik poljedelstva v predalpski Sloveniji je poleg podnebja relief,
- gozdna območja se širijo na račun kmetijskih zemljišč,
- za hribovita območja so značilni neugodni demografski procesi (depopulacija, staranje prebivalstva), ki jih spremlja opuščanje kmetovanja.

Za predalpsko, alpsko in dinarsko Slovenijo je značilen velik delež gozda. Gozdarstvo predstavlja pomembno gospodarsko panogo, zato lahko z vidika človeške družbe ocenimo vpliv podnebnih sprememb na gozdno vegetacijo kot zelo pomemben. Več negativnih posledic je pričakovati za gozdno vegetacijo: alohtona smreka, ki prevladuje, je hladnoljub-

na drevesna vrsta; povečala bi se nevarnost škodljivcev, vremenskih ujm ... (1, 2).

Znanstveniki pričakujejo, da naj bi pod vplivom podnebnih sprememb prišlo do močnih vplivov na gozdno mejo in sposobnost živih organizmov za preživetje. V alpski Sloveniji lahko pod vplivom povečanja temperature zraka pričakujemo premik rastlinskih pasov in gozdne meje navzgor, v večje nadmorske višine. Vendar je v gorah sposobnost migriranja rastlinstva zelo majhna, zato obstaja nevarnost, da se večina rastlinskih vrst ne bi zmogla seliti in bi zato izumrla. To bi povzročilo zmanjšanje biološke raznovrstnosti. Gozdna meja je antropogeno znižana, zato je toliko bolj ranljiva in bi bila biološka raznovrstnost ob njej še bolj ogrožena. V Alpah je tudi mnogo endemitov, ki preživijo le v svojih življenjskih okoliščinah; spremenjene podnebne razmere bi močno zmanjšale sposobnost njihovega preživetja. Vprašanje, kako preprečevati negativne posledice podnebnih sprememb na živa bitja, predvsem na izumiranje posameznih živalskih in rastlinskih vrst, ostaja odprto.

V alpski Sloveniji je trajanje snežne odeje najdaljše. V zadnjih desetletjih je opazna težnja skrajševanja trajanja in tanjšanja debeline snežne odeje, kar vpliva na trajanje smučarske sezone. Rešitev se kaže v umetnem zasneževanju. Upoštevati je potrebno, da so naši gorski turistični kraji vse bolj usmerjeni v poletni turizem in da širijo turistično ponudbo z vključevanjem športnih dejavnosti, ki niso povezane s snegom. Zato lahko pričakujemo, da skrajšanje snežne odeje gorskih turističnih krajev ne bo prizadelo v tolikšni meri kot velikih smučarskih središč v tujini (6).

Krajšanje trajanja snežne odeje bo imelo določene posledice tudi za vodovje. Tako bodo viški pretokov na vodotokih, ki so odvisni od taljenja snega oziroma snežne retinence, nastopili prej. Sčasoma lahko pričakujemo tudi spremembo rečnih režimov.

Za dinarsko Slovenijo je značilna prevlada kraska in kraškega vodnega odtoka. Tipične so vsakoletne poplave kraških polj in kraški izviri, ki predstavljajo pomemben vir pitne vode, zato bi bil vpliv podnebnih sprememb na

zmanjšanje ali povečanje njihove izdatnosti zelo pomemben. Vendar predvidevamo, da bi podnebne spremembe na podzemeljsko vodno mrežo vplivale počasneje kot na površinsko, saj vode na krasu hitro odtečejo v podzemlje. Za dinarsko Slovenijo je značilno tudi veliko število podzemeljskih endemitov; v primeru podnebnih sprememb bi prišlo do spremenjenih razmer za njihovo življenje.

Za subpanonsko Slovenijo sta značilni kmetijski panogi sadjarstvo in vinogradništvo. Tu je ob submediteranski Sloveniji trajanje sončnega obsevanja in vegetacijske dobe najdaljše (7). V prihodnje naj bi se vegetacijska doba pričela prej (10). Na prvi pogled bi to lahko ocenili za pozitivno, vendar pa ne smemo zanemariti dejstva, da bi se v tem smeru povečala nevarnost pozeb; prav vinska trta, sadno drevje in nekatere vrste zelenjave so na nizke temperature zraka zelo občutljive (1, 10). V primeru povečanih temperatur zraka bi prišlo do pomika potencialne meje uspevanja vinske trte v večje nadmorske višine. Kmetijstvo bo ogrožala tudi pogostejša suša, zlasti v poletnih mesecih. To bi lahko bilo neugodno za pridelavo zgodnje zelenjave in sadja, ki potrebuje sorazmerno velike količine vode v rasti dobi. Zato bi bilo potrebno večjo pozornost nameniti namakanju. Po Matičiču (8) je intenzivno namakanje smiselno v sadjarstvu in vrtnarstvu. Možni vodni viri so površinski vodni zadrževalniki, kali, odpadne vode ... Problem je v dejstvu, da so potrebe po namakanju in vodi največje takrat, ko je na razpolago najmanj vode.

V subpanonski Sloveniji je kmetijstvo podobno kot v submediteranski Sloveniji pomembna gospodarska dejavnost. Zato bodo vplivi podnebnih sprememb na kmetijstvo v tej makroregiji zelo pomembni. Prihajalo bo do problemov, povezanih s sušami, pozebami in drugimi ujami, v sadjarstvu in vinogradništvu. Za subpanonsko Slovenijo je značilna tudi pridelava žit in koruze (Pomurje, Dravsko in Ptujsko polje, Krška kotlina) (11). Obstajajo napovedi, da naj bi se pridelava nekaterih kmetijskih kultur pod vplivom povečanih koncentracij CO₂ povečala. Tovrstne pozitivne posledice podnebnih sprememb bi utegnili izničiti nekateri negativni pod-

nebni učinki, zlasti povečana pogostost ekstremnih vremenskih pojavov (suša, pozeba, močni nalivi, neurja s točo in vetrom ...) (10). Vinorodne lege v subpanonski Sloveniji praviloma spadajo med usadna območja. Zaradi pogostejših in močnejših nališov ter daljših deževnih obdobj se naj bi nevarnost usadov povečala.

Spremenjenim razmeram se lahko kmetovalci prilagajajo z ustreznimi ukrepi:

- z izborom kmetijskih rastlin, prilagojenih toplejšim podnebnim razmeram,
- z izboljševanjem genetskih značilnosti kulturnih rastlin,
- z izboljševanjem protitočne zaščite in zaščite kmetijskih kultur pred pozebami,
- z zagotavljanjem zadostnih količin vode za namakanje,
- s prilagajanjem rabe tal na usadnih območjih,
- s povečano porabo sredstev za zatiranje škodljivcev, katerih možnost preživetja se bo v toplejših podnebnih razmerah povečala.

V subpanonski in submediteranski Sloveniji se bodo na območjih s pomanjkanjem vode v sušnih poletnih mesecih povečali problemi v zvezi z zagotavljanjem zadostnih količin pitne vode. Rešitev je v izgradnji daljinskih vodovodnih sistemov, gradnji večnamenskih zadrževalnikov, zmanjšanju izgub v vodovodnem omrežju, varovanju kakovosti vodnih virov, varčevanju s pitno vodo ...

V poletnih mesecih se vodostaji vodotokov v jadranskem povodju močno znižajo. Posledica je zmanjšanje njihovih samočistilnih sposobnosti in ogroženost biološkega minimuma (9). Pod vplivom daljših sušnih obdobj in zaradi večjega števila turistov je pričakovati zaostritev tovrstne problematike, zlasti težave pri vodooskrbi.

Zaradi pogostejših sušnih obdobj lahko v submediteranski Sloveniji pričakujemo, da se bo že zdaj velika nevarnost gozdnih požarov še povečevala, zato bo potrebno izboljšati protipožarno zaščito. Območja z nizko obalo bodo ogrožena zaradi dviganja morske gladine in obmorskih poplav. Spremenila se bo tudi slanost morja, temperatura morske vode se bo povečala, vendar natančne vrednosti ni mogoče napovedati (1, 2, 10).

V submediteranski Sloveniji je najdaljše trajanje sončnega obsevanja. Pričakujemo lahko še ugodnejše možnosti za koriščenje sončne energije, kar je samo po sebi pozitivno. Vendar je problem v tem, da je trajanje sončnega obsevanja najdaljše v poletnih mesecih, ko so potrebe po energiji za ogrevanje najmanjše; trajanje kurilne sezone bo krajše. Po drugi strani naj bi se v poletnih mesecih povečale potrebe po energiji za hlajenje prostorov (10).

Ena od posledic podnebnih sprememb bodo tudi spremenjene možnosti za izrabo vodne energije. Za Dravo, kjer je večina slovenskih hidroelektrarn, je značilen snežni rečni režim. Ob hitrejšem taljenju snega bi viški pretokov nastopili prej, nižki naj bi bili še nižji. Ob tem naj bi na rabo vodne energije vplivali še spremenjena letna količina padavin, spremenjena razporeditev padavin po mesecih, hidrološke suše, daljša deževja ter močnejši in dolgotrajni nalivi.

V subpanonski Sloveniji naj bi podnebne spremembe vplivale tudi na močvirja, pomembne naravne ekosisteme z veliko biološko raznovrstnostjo. Ob tovrstnem vrednotenju je potrebno upoštevati tudi vpliv človeka, saj se je v zadnjih desetletjih površina močvirij zaradi melioracij z osuševanju zmanjšala.

Kotlinsko-dolinska območja so v zadnjih desetletjih območja intenzivnega zgoščanja prebivalstva, gospodarskih dejavnosti in infrastrukture. Pričakovati je, da se bodo tovrstne težnje še nadaljevale, obenem pa lahko ravnano na teh območjih pričakujemo nekaj negativnih posledic podnebnih sprememb. V prihodnje naj bi se najbolj povečala nevarnost poplav (10). Poplave že zdaj ogrožajo imetje in povzročajo škodo na infrastrukturi, v primeru močnejših in pogostejših poplav pa pričakujemo še poslabšanje stanja. Zato bi bilo potrebno z urejanjem hudournikov, gradnjo zadrževalnikov visokih voda in drugimi ukrepi izboljšati obrambo pred poplavami. Kotlinsko-dolinska območja so tudi naša glavna območja podtalnice. Kako se bo pod vplivom podnebnih sprememb obnašala gladina talne vode, je težko zanesljivo napovedati.

V poletnih mesecih bo pod vplivom povečanih temperatur zraka in povečanih koncentracij talnega ozona človekovo zdravje še bolj ogroženo. Predvidevamo, da bodo podnebne spremembe močno vplivale na življenje in delovanje človeške družbe, zato bo potrebno poiskati ustrezne strategije prilagajanja spremenjenim bivanjskim razmeram.

tracij talnega ozona človekovo zdravje še bolj ogroženo. Predvidevamo, da bodo podnebne spremembe močno vplivale na življenje in delovanje človeške družbe, zato bo potrebno poiskati ustrezne strategije prilagajanja spremenjenim bivanjskim razmeram.

1. *Climate Change 1995. Adaptations and Mitigation of Climate Change. Scientific-Technical Analyses: Contribution of Working Group I. to Second Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press. Cambridge, 1996.*
2. *Climate Change 1995. The Science of Climate Change. Contribution of Working Group I. to the Second Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press. Cambridge, 1996.*
3. *Climate Change and Human Health. Geneva World Health Organisation, 1996.*
4. *Galičič, M. 1995: Kakšno bo podnebje v prihodnjem stoletju? Življenje in tehnika, XVIII/9.*
5. *Gams, I., Krevs, M. 1990: Klimatska nihanja po vojni pri nas. Ujma, 4.*
6. *Jeršič, M. 1997: Turistična rekreacija in urejanje prostora. Academia Turistica: Aktualna znanstvena turistična misel. Nacionalno turistično združenje. Portorož.*
7. *Kajfež-Bogataj, L. 1992: Vpliv pričakovanih klimatskih sprememb na živi svet. Geografija v šoli, 2.*
8. *Matičič, B. 1994: Suša in namakanje v Sloveniji. Ujma, 8.*
9. *Pečenko, A. 1994: Določanje stopenj požarne ogroženosti naravnega okolja v Sloveniji. Ujma, 8.*
10. *Plut, D. 1997: Pokrajinski vidiki vloge vodnih virov v sonaravnem razvoju Slovenije. Okolje, 1-2.*
11. *The Regional Impacts of Climate Change: An Assessment of Vulnerability. The Press Syndicate of the University of Cambridge. Cambridge, 1998.*
12. *Vrišer, I. 1998: Gospodarska geografija. Geografija Slovenije. Slovenska matica. Ljubljana.*

POLITIČNOGEOGRAFSKI KONGRES**Anton Gosar**

Mednarodna geografska zveza (IGU) in njena »Komisija za mednarodno karto sveta« (ustrezneje »Komisija za politično geografijo«) sta Oddelku za geografijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani poverili organizacijo letnega mednarodnega političnogeografskega posveta. Zveza geografskih društev Slovenije in zgoraj omenjena ustanova ljubljanske univerze sta oblikovali naslov prireditve »Politična geografija v 21. stoletju – razumeti prostorsko stvarnost in (u)videti prihodnost« – »*Political Geography in the 21st Century: Understanding the Place – Looking Ahead*« in k sodelovanju oziroma izvedbi povabili še hrvaške (Hrvaško geografsko društvo) in italijanske geografe (Universita degli Studi, Trieste). Posvet je potekal med 24. in 27. majem 2000 na dveh lokacijah v Sloveniji in zamejstvu (v Gorici in Portorožu) ter na terenu (Gorizia/Gorica – Nova Gorica – Arnoldstein/Podklošter – Tarvisio/Trbiž – Portorož/Portorose in po Piranskem zalivu). Strokovna postkonferenčna ekskurzija v Bosno in na Hrvaško (Ljubljana–Sarajevo–Mostar–Knin–Ljubljana) je nadaljevala delo še za štiri dni. Posvet so, ob tu podpisanim predsedniku organizacijskega odbora, sooblikovali še dr. Maria Paola Pagnini, profesorica tržaške univerze, dr. Mladen Klemenčič, glavni urednik hrvaškega Leksikografskega zavoda v Zagrebu,

dr. Milan Bufon, raziskovalec in docent Znanstveno-raziskovalnega središča v Kopru in mag. Igor Jurinčič, sodelavec Turistice – Visoke šole za turizem iz Portoroža.

Glede na strokovno prestižnost posveta in predvideno odmevnost v javnosti je Oddelek za geografijo oz. ZIFF – Znanstveni inštitut Filozofske fakultete že na pomlad leta 1999 pristopil k najavi prireditve. V ta namen je namenil lastna sredstva za celostno podobo, koordinacijo in tisk prvega vabila (v angleščini). V najavi so bili navedeni razlogi za organizacijo posveta ter cilji, ki si jih je kongres zastavil. Alpsko-jadranski prostor je bil, skupaj s sosednjim balkanskim, tradicionalno in dolgoletno območje napetosti (»železna zavesa«) in konfrontacij (I. svetovna vojna) – zaradi česar je organizator posveta zastavil naslednje smernice:

- opredeliti sodobno politično-geografsko teorijo iz evropske perspektive;
- predvideti posledice evropskega združevanja in širitve Evropske zveze;
- postaviti geopolitične temelje za bodočo »skupno evropsko hišo«;
- analizirati svetovne demografske trende in opredeliti migracijske tokove v Evropi;
- raziskati sedanje in predvidene politične in ekonomske trende v Vzhodni/Srednji Evropi, vključno z območjem Balkana;
- preveriti uspešnost prekomejnega sodelovanja, še posebno v okvirih številnih Evroregij;

Udeleženci političnogeografskega posveta v Portorožu (foto: Foto color laboratorij, Portorož).

- prostorsko analizirati post-komunistično politično podobo, s posebnim oziroma na volilne trende in civilno družbo;
- obravnavati etnično-geografske vsebine in položaj evropskih manjšin ter oblikovanje nacionalne teritorialne identitete;
- raziskati sovpadanje politično-geografskih vsebin oz. problematike s turističnimi migracijskimi tokovi;
- proučiti zgodovino oz. zgodovinsko pogojenost politične geografije v 20. stoletju, opredeliti njen sedanjí položaj in pomen ter zastaviti smernice za politično-geografska raziskovanja v 21. stoletju.

Za mednarodni posvet *Political Geography in the 21st Century: Understanding the Place – Looking Ahead* se je prijavilo 86 znanstvenikov iz 20 držav sveta (Avstrija, Belgija, Egipt, Francija, Hrvaška, Italija, Izrael, Irska, Južna Afrika, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Češka, Poljska, Romunija, Rusija, Slovenija, Švica, Velika Britanija in ZDA). V tem številu niso zajeti ugledni italijanski in slovenski politiki ter odgovorni znanstveni in pedagoški delavci, ki so posvet pozdravili. Niti ni v tem številu zajetih okrog 30 študentov ljubljanske univerze, ki jim je Politična geografija študijska usmeritev. Ob upoštevanju novinarjev in drugih zainteresiranih poslušalcev se je posveta udeležilo okrog 150 oseb. Referati so bili razporejeni v štiri plenarna zasedanja, na katerih so prednostno nastopili vabljeni predavatelji in prireditelji posveta, ter po desetih konkurenčnih si tematskih sekcijah. 38 referentov je nastopilo v sekcijah, ki so bile izključno v domeni organizatorja – Oddelka za geografijo Filozofske fakultete, 23 referentov pa je predstavilo svoje prispevke v sekcijah, ki sta jih deloma promovirali in organizirali Ljudska univerza iz Trsta v Italiji in ZRS – Znanstveno-raziskovalno središče iz Kopra v Sloveniji. Plenarna zasedanja so podrobneje obdelala naslednje vsebine:

- Razumevanje politično-geografske preteklosti,
- Alpsko-jadranski prostor,
- Nova Evropa,
- Vizija (politično-geografskega) znanstvenega dela v 21. stoletju.

Med neke vrste plenarno zasedanje lahko uvrščamo tudi ekskurzijo po avstrijsko-italijansko-slovenski tromeji, kjer je organizator ob sodelovanju gostiteljev uspel opozoriti na uspešne projekte čezmejnega sodelovanja. Prav tako gre v to skupino prezentacij šteti tudi ekskurzijo po Piranskem in Tržaškem zalivu, kjer je bilo ob pomoči italijanskih (dr. M. Antonsich) in hrvaških (dr. M. Klemenčič) kolegov moč nakazati različne možne rešitve tozadavnega slovensko-hrvaškega mejnega spora. Konkurenčne, panelne seje so obdelale naslednje aktualne politično-geografske teme:

- Istra – most med narodi (Geopolitika Italije v razmerju do srednje- in vzhodnoevropskih držav) (*tema je bila predmet dveh panelnih razprav*),
- Srednja in Jugovzhodna Evropa,

- Geografija demokracije,
- Sodobni evro-azijski geopolitični problemi,
- Mejni spori in možne rešitve,
- Evropska geopolitika,
- Meje in obmejna območja v novem tisočletju (*tema je bila predmet dveh panelnih razprav*),
- Geografija globalizacije.

Vsebine, ki so jih posamezniki predstavili, so bile večinoma rezultat dolgoletnega raziskovalnega dela. Vodilni svetovni politični geograf in avtor številnih učbenikov in strokovnih razmišljanj dr. Peter Taylor je, na primer, predstavil raziskavo, s katero se ukvarja že 18 let v želji pokazati pot za novo, sodobnejšo ureditev sveta. Večstoletno funkcijo nacionalne države naj bi (ponovno) nadomestila/zamenjala mesta in njih vplivna območja. Drugi referenti so prednostno prikazali aktualno stanje njihovih trenutnih raziskav, mlajši znanstveniki pa so poročali o lastnih disertacijah.

Organizator namerava izdati zbornik izbranih, na prostor Srednje in Jugovzhodne Evrope naravnanih referatov. Datum izdaje zbornika predvidevamo za prve mesece leta 2001. Organizator je prejel ponudbo dr. Davida Newmana, urednika revije *Geopolitics*, da v omenjeni reviji objavi prispevke, ki zadevajo evro-azijski prostor, posebno Bližnji Vzhod. Večja založniška hiša je izrazila željo po objavi tem, ki zadevajo globalizacijo v posebnem zborniku – knjigi. Predsednik organizacijskega odbora je prejel tudi ponudbo urednika dr. H. van der Wustena, da kot gostujoči urednik uredi enega od zvezkov revije *GeoJournal* (Kluwer Publ.) na temo Nova Evropa.

II. MEDNARODNA KONFERENCA CHILDREN'S IDENTITY & CITIZENSHIP IN EUROPE (CiCe)

Karmen Kolenc - Kolnik

Od 3. do 6. maja 2000 je v Atenah na Univerzi Patras in Univerzi Atene potekala druga mednarodna konferenca, namenjena predstavitvi raziskav o identiteti otrok in državljanski vzgoji v Evropi. Svoja dognanja je z različnih strokovnih vidikov predstavilo okoli 50 udeležencev iz skoraj vseh evropskih držav. V šestih tematskih sklopih, ki so imeli tri različne načine predstavitve (tematski plakat, 10 minutna predstavitev in 20 minutna predstavitev z diskusijo), smo slišali sociološke, ekonomske, zgodovinske, pedagoške, psihološke in tudi geografske poglede na izobrazbo in vzgojo različnih starostnih skupin mladih Evropejcev.

Slovenijo sva zastopali nacionalna koordinatorka CiCe projekta dr. Jana Bezenšek in jaz. Dr. Bezenškova je predstavila tako učni načrt kot učbeniško gradivo predmeta državljanska vzgoja ter prve izkušnje in odzive dijakov in profesorjev nanju. Sama sem v skupini Mladi in identiteta predstavila raziskavo Vpliv geo-

grafske vzgoje na interkulturalno razumevanje in narodno identiteto mladih v Sloveniji. Morda velja pripomniti, da je na začetku predstavitve bilo potrebno osvežiti prostorsko in nacionalno predstavo o Sloveniji, saj je le-ta delala kar precejšnje težave udeležencem. Na konferenci žal ni bilo drugih samostojnih geografskih tem, vendar pa so bili geografi prisotni v interdisciplinarni skupini raziskovalcev Filozofske fakultete Univerze Patras. Na osnovi analize osnovnošolskih učbenikov zadnjih 50 let so ugotavljali, kako se je spreminjal pogled na vlogo Grčije v Mediteranu. Pri tem so bile najbolj zanimive ugotovitve, vezane na stereotipno pojmovanje nacionalne identitete, ki je prisotna v šolskih (tudi geografskih) učbenikih. Na sploh velja poudariti, da so večino tem pripravile interdisciplinarno sestavljene skupine raziskovalcev, ki so zasledovale raziskovalne cilje, postavljene na predhodnji CiCe konferenci.

Tematski projekt CiCe se izvaja v okviru evropskega projekta Socrates in je zasnovan multikulturalno in interdisciplinarno. Osnovni poudarki so vezani na izmenjavo izkušenj pri razumevanju in izobraževanju mladih (od 1. do 18. leta) na področju družbenih, političnih in ekonomskih znanj. Celoten projekt vključuje preko 200 posameznikov ter 85 visokih šol in fakultet iz 24 evropskih držav. Organizacijsko in koordinatorsko delo je prevzela University of North London. Tu je tudi bila organizirana prva konferenca na temo Mladi državljani in Evropa.

Troletni program projekta CiCe temelji na naslednjih ciljih:

- ustanoviti stalno vseevropsko tematsko omrežje visokošolskih ustanov;
- poudariti pomen razvoja posameznikove osebnosti, učenja za družbo in državljsanske kulture;
- proučiti različne vidike državljsanske vzgoje v evropskih državah;
- zbrati in analizirati mnenja otrok in mladostnikov različnih držav o njihovih predstavah o posameznikovi identiteti (državni, prostorski, socialni, ekonomski ipd.);
- teoretična spoznanja prenesti v izobraževalno prakso sodelujočih držav;
- razvijati evropsko dimenzijo v visokošolskih programih.

Z II. konferenco v belgijskem Brugesu spomladi 2001 bodo zaključili prvo triletno raziskovalno obdobje in načrtujejo, da bodo svoj projekt ne le nadaljevali, ampak tudi vsebinsko razširili še na področji evropskih integracij in problema globalizacije.

Da bi delo potekalo hitreje in da bi se raziskovalci iz različnih držav bolje medsebojno informirali, so ustanovili internetno povezavo Livelink. Tu se člani ne le medsebojno obveščajo in izmenjujejo mnenja o projektih, temveč tudi skupno raziskujejo. Za vse, ki vas zanima, lahko osnovne informacije o organizaciji projekta poiščete na omrežju na naslovu <http://www.unl.ac.uk/cice/start.htm>.

IZKUSTVENO UČENJE S PRENOSNIM LABORATORIJEM ZA DELO NA TERENU Ana Vovk Korže

Na sejmu Didacta 2000, ki je letos potekal v mesecu marcu v Zürichu, sem med številnimi pripomočki za uspešno pridobivanje geografskega znanja kot novost zasledila tudi prenosni laboratorij za delo na terenu. Imenuje se »okoljski detektiv«, saj je osrednji subjekt karikatura mladega raziskovalca, ki se hoče o vsem prepričati sam. Namenjen je posameznikom in skupinam, starejšim od 10 let, ki si želijo z lastnim raziskovanjem bližnjega ali oddaljenega okolja pridobiti trajno znanje. Prenosni laboratorij je izdal Winlab (Windaus Labortechnik) pod okriljem organizacije Greenpeace.

Prenosni laboratorij je primeren za enostavnejše analize vode in prsti na terenu. V priloženih navodilih je zbranih 45 eksperimentov oz. poskusov za analizo prsti, vode in vegetacije. Navodila in postopki za opravljanje analiz so zbrani v posebnem priručniku. Napisani so razumljivo in opremljeni z barvnimi fotografijami, tabelami in ilustracijami. Vsaka metoda dela je najprej na kratko teoretično razložena, sledi prikaz izvedbe metode ter nato vrednotenje kvantitativnega podatka. Ravno ta pristop, to je takojšnja primerjalna informacija o analizirani sestavini okolja, je velika prednost tega prenosnega laboratorija.

Preizkus uporabe terenskega laboratorija je pokazal, da so izmerjeni podatki dovolj natančni za interpretacijo stanja, razmer ali spremljanje pojavov v določeni pokrajini.

V prenosnem laboratoriju je 33 različnih sestavin, med njimi:

- raztopina za ekstrakcijo prsti,
- tekočinski indikator za merjenje pH,
- reagenti za merjenje nitratov,
- tekočinski reagent za ugotavljanje trdote vode,
- reagent za merjenje fosfatov,
- barvne lestvice,
- priručnik za izvajanje analiz ter
- ostala potrebna oprema (lijak, čaše, epruvete, lupla, filter papir in drugo).

Posamezne sestavine je mogoče naknadno dokupiti (v primeru, če reagent porabimo ali se nam poškoduje), tako da ima prenosni laboratorij daljšo življenjsko dobo. Grajen je iz 100% recikliranih materialov. Ogradje kovčka je iz plastike, zato je lahek za prenašanje.

Več podatkov o »okoljskem detektivu« najdete na <http://www.windaus.de>. Cena, skupaj s carino in poštnino, je okrog 23.000 SIT.

Metode eksperimentov in analiz, ki jih najdemo v dodanem priručniku, bodo preizkušene v okviru vaj za študente geografije ter permanentnega izobraževanja za učitelje v letu 2001 pod naslovom »Labora-

Prenosni laboratorij – koveček za delo na terenu
(foto: A. Vovk Korže).

torijske metode za geografce». Seminar v obliki laboratorijskega dela bo razpisan v Katalogu strokovnih sopolnjevanj 2001.

IZLETI PO LJUBLJANSKI OKOLICI

Miha Pavšek

Ker je slovenska prestolnica res že prav veliko mesto, nenazadnje bo v teh dneh potekalo v njej celo geografsko zborovanje, je temu primerno obsežna tudi njena okolica. Seveda niso to le mestni, »ljubljanški hribčki«, kot nekateri imenujejo Rožnik, Šmarno goro ali pa Rašico in še mnoge druge izletniške točke, temveč sega okolica še mnogo dlje. Mnoge vzpetine v širšem zaledju Ljubljane so kot nalašč za celodneven družinski izlet, včasih le za popoldanski sprehod ali pa celo tekaški in gorsko-kolesarski podvig, torej za nekakšno občasno ali redno tedensko »polnjenje baterij«. Če vse skupaj začimimo še s spoznavanjem pokrajinskih značilnosti teh krajev in vzpetin nad njimi pa se lahko marsikateri tovrsten izlet spremeni v pravo geografsko delavnico. Ne verjamete? Poglejte v najnovejši Stritarjev izletniški vodnik *Izleti po ljubljanski okolici* in hitro boste rešili tudi marsikakšno geografsko zadrego ter si popestrili dan z zanimivim izletom in novimi znanji. Gre za ponatis knjige *Izleti po ljubljanski okolici*, ki je izšla prvič leta 1994 in je doživela do danes že vrsto ponatisov. Zadnja dopolnjena izdaja je v primerjavi s prvo skorajda za tretjino obširnejša, novim izletom in zemljevidom pa so dodane tudi zanimivosti in nasveti, povezani z gibanjem v naravi.

Založba Sidarta nas s svojimi izdajami raznovrstnih vodnikov že prav pošteno razvaja, seveda v oblikovnem in vsebinskem smislu, žal pa ne tudi v cenovnem (3990 SIT). Krivec za slednje je seveda majhno slovensko tržišče in še kaj (kdo?). Pa ne bomo več razpravljali o tej težavi slovenskih založnikov, temveč si raje pogledimo, kaj se skriva za tradi-

cionalno črno obrobljenimi platnicami. V vodniku je zbranih in opisanih 65 pomembnejših izletov in sprehodov. Vsi izleti so nazorno in pregledno predstavljani v sliki in besedi, zemljevidi in skice z vrisano smerjo vzpona in sestopa pa uporabniku še dodatno olajšajo orientacijo. Avtor se je omejil na cilje, ki so do 50 km daleč od Ljubljane, najpogosteje pa na robu ljubljanske kotline.

Prvo poglavje nas napoti v Posavsko hribovje tja do Trojan. V tej izdaji je prvič predstavljen nekaj izletov po Dolenjski. Najbolj oddaljen je Trebni vrh nad Trebnjem, odpravimo pa se tudi nad Ribniško dolino. Ciljem nad Barjem v drugem poglavju je dodal avtor poleg običajnih vzponov na vrhove tudi dve »obvozniki« turi: ob čisti lški in mimo slikovitih slapov v Peklu pri Borovnici. Tam je zlasti prijetno v hudi poletni vročini, ko lahko hojo združimo z osvežitvijo v ne premrzlih tolmunih. Opisana pa je tudi bolj odmaknjena Slivnica nad Cerkljanskim jezerom. Naslednja skupina izletov je že na pragu naše prave gorske pokrajine, Gorenjske. K »ljubljanški okolici« je uvrstil avtor še domače gore Škofje Loke in Kranja ter se podal tudi na prag Kamniško (-Savinjskih) Alp. Pa kar brez strahu, saj ne bomo lezli po visokogorju. Med skale nas vodijo druge knjige, tokrat ostajamo le na zelenih južnih čuvajih nižin. Šmarna gora, najbolj priljubljena med ljubljanskimi izletniškimi točkami, ima v knjigi posebno mesto. Avtor nagovarja bralca, naj se je lotijo še po manj obiskanih poteh. Zadnji, najdaljši del, pa je posvečen Polhograjskemu hribovju, izletniškemu »el-doradu« v bližini Ljubljane. Poleg zanimivih vzponov na tamkajšnje razgledne vrhove nam je prihranil avtor čisto za konec še opis skoraj pravega trekinga iz Ljubljane do Škofje Loke.

Vse lepo in prav, toda za geografa so morda bolj kot opisi poti in razgledov (v tem smo vendar najboljši, ali ne?) dobrodošle na začetku bežno omenjene zanimivosti in nasveti na koncu nekaterih opisov izletov. Ti cvrkvi so umetnostnozgodovinski (gotška cerkev v Dvoru, vaška situla), zgodovinski (rapalska meja, kresovi, Piparji), literarni (o Kozlovski sodbi in škofjeloškem pasijonu, Levstikova pot), etnološki (drsnje na Cerkljanskem jezeru, Hudičev boršt, Lubnikarji) in medicinski (o klopih in strupenih kačah). Pri posameznih poglavjih izvemo še nekaj malega o podpeškem marmorju, Frideriku Baragi in Juriju Vegi pa o vremenskih nasvetih za popotno rabo, medvedih in tehniškem muzeju v Bistri. Morda smo na katerega še pozabili, pa nič zato, saj imajo vsi veliko skupnega tudi z geografskim pojmovanjem in spoznavanjem naših domačih pokrajin. In okolica Ljubljane je v tem pogledu neizčrpen vir geografskih drobtin, ki so ljubljancem in okoličanom, pa tudi drugim Slovencem včasih kar preveč »pred nosom«, da bi jih pobrali. Vzemite v roke izletniški vodnik po ljubljanski okolici in skupaj z vašim geografskim znanjem se vam bo nabralo drobtin za cel kos kruha!

**DIPLOMANTI ODDELKA ZA GEOGRAFIJO
FILOZOFSE FAKULTETE UNIVERZE
V LJUBLJANI V LETIH 1998-1999
Moja Dolgan - Petrič**

Že nekaj let nismo poročali o novih diplomantih. Tokrat popravljamo zamujeno in objavljamo seznam geografinj in geografov, ki so v letih 1998 in 1999 dokončali študij na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani in si pridobili naziv univerzitetni diplomirani geograf/geografinja oz. profesor/profesorica geografije. Študij je uspešno zaključilo 114 študentov, od tega 19 na samostojni smeri in 95 na dvopredmetni smeri (78 kot A predmet, 17 kot B predmet). Fakultetno Prešernovo nagrado za leto 1999 sta prejeli Nataša Gostiša in Andreja Mrak.

Podrobnejše podatke o nalogah najdete tudi v Virtualni knjižnici Slovenije COBISS (<http://www.izum.si/cobiss/>) in na spletni strani Oddelka za geografijo Filozofske fakultete (<http://www.ff.uni-lj.si/geo/Pedagoško/diplomsk.htm>).

BABIČ, Tjaša: Načrtovanje razvoja naselja in prometa v Semedeli. – Ljubljana, 1998. – M: Andrej Černe. – D: 27. 2. 1998

BARIČ, Barbara: Predlog regionalnega razvoja občine Laško. – Rimske Toplice, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 21. 4. 1999

BEDNARŠEK, Tamara: Prometna infrastruktura kot dejavnik regionalnega razvoja v občini Brežice. – Ljubljana, 1998. – M: Andrej Černe. – D: 28. 9. 1998

BENKOVIČ, Monika: Sonaravno gospodarjenje v zgornjem porečju Kolpe. Ig, 1999. – M: Dušan Plut. – D: 24. 6. 1999

BEŽAN, Monika: Geografske značilnosti občine Rogaševci. – Ljubljana, 1999. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 24. 6. 1999

BIBIČ, Nataša: Predlog predvidenega poteka selške obvoznice. – Ljubljana, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 24. 6. 1999

BISTROVIČ, Tatjana: Ljubljana kot predmet geografskega pouka s poudarkom na terenskem delu. – Ljubljana, 1998. – M: Jurij Kunaver. – D: 27. 11. 1998

BOBNAR, Marjeta: Sonaravno gospodarjenje s Krko. – Ljubljana, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 19. 6. 1998

BREGAR, Tina: Sonaravni vidiki varstva narave v Sloveniji in Evropski zvezi. – Trbovlje, 1999. – M: Dušan Plut. – D: 19. 2. 1999

BRENIČ, Polona: Sosednje države Slovenije kot tema pri pouku geografije – primer slovensko-hrvaškega sosedstva v Spodnjem Posavju. – Ljubljana, 1997. – M: Jurij Kunaver. – D: 27. 2. 1998

BRNOT, Marija: Pokrajinska občutljivost območij podtalnice v Sloveniji. – Kamnik, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 27. 11. 1998

BURKELJCA, Milan: Geografija Kamnika. – Kamnik, 1998. – M: Mirko Pak. – D: 17. 4. 1998

ČELEBIČ, Tanja: Možne pokrajinske posledice podnebnih sprememb v Sloveniji. – Ljubljana, 1999. – M: Dušan Plut. – D: 26. 11. 1999

DEČMAN, Petra: Bližnja rekreacija prebivalcev mesta Jesenice. – Doslovlje, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 24. 6. 1999

DROBNIČ, Irena Anica: Predlog namenske rabe prostora v občini Dobrepolje. – Dobrepolje, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 19. 2. 1999

EBERLINC, Roman: Geografija občine Cerklona. – Ljubljana, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 18. 6. 1998

ELING, Brigita B.: Pokrajinski učinki uveljavljanja novih prostora aktivnosti – primer golfa. – Ljubljana, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 19. 6. 1998

ENIKO, Urška: Transformacija Bovškega v zadnjih dvesto letih: historično-geografska analiza jožefinske vojaške karte in franciscejskega katastra. – Ljubljana, 1998. – M: Jurij Kunaver. – D: 18. 6. 1998

GABROVŠEK, Irma: Tržiške Alpe: problem samotnih kmetij in planinskega pašništva. – Tržič, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 27. 11. 1998

GREGORIN, Moja: Krvavška gorska skupina – turistični pomen in razvojne dileme. – Ljubljana, 1997. – M: Matjaž Jeršič. – D: 27. 2. 1998

GORIUP, Danilo: Množični turizem in njegovi pokrajinski učinki na primeru Španije. – Ljubljana, 1999. – M: Matjaž Jeršič. – D: 19. 2. 1999

GORJAK, Ksenija: Socialnogeografska analiza kot element načrtovanja razvoja naselij na primeru Murske Sobote. – Ljubljana, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 26. 11. 1999

GOSTIŠA, Nataša: Druženogeografske značilnosti turističnih potovanj študentov. – Ljubljana, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 26. 11. 1999. – **Prešernova nagrada za leto 1999**

GRABLJEVEC, Moja: Geografija osrednjega dela Notranjskega Snežnika s poudarkom na naravoslovnih učnih poti. – Ljubljana, 1998. – M: Jurij Kunaver. – D: 26. 11. 1998

GRENC-UČANJŠEK, Breda: Turizem kot zaposlitvena dejavnost v Sloveniji. – Ljubljana, 1999. – M: Matjaž Jeršič. – D: 24. 6. 1999

GRMEK, Mateja: Primerjalna analiza regionalizacij Primorske Slovenije. – Kobjeglava, 1998. – M: Andrej Černe. – D: 28. 9. 1998

GYÖRKÖS, Tatjana: Pokrajinski vidiki sonaravnega gospodarjenja z Muro. – Ljubljana, 1999. – M: Dušan Plut. – D: 19. 2. 1999

HABJANIČ, Brigita: Geografske značilnosti obmejnega območja Haloz. – Ljubljana, 1999. – M: Milan Bufon. – D: 27. 9. 1999

HAFNER, Romi: Vpliv kulturnozgodovinske dediščine na razvoj turistične dejavnosti v najstarejših slovenskih mestih. – Ljubljana, 1999. – M: Matjaž Jeršič. – D: 23. 4. 1999

HOLC, Melita: Transformacija Moravcev in okolice pod vplivom turistične dejavnosti. – Ljubljana, 1997. – M: Matjaž Jeršič. – D: 27. 2. 1998

HOMAN-Logar, Moja: Sonaravni razvoj podeželja v občini Škofja Loka. – Kranj, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 17. 4. 1998

HROVATIN, Sabina: Geografija občine Borovnica. – Ljubljana, 1999. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 27. 9. 1999

HVIŽDAK, Helena: Hmelj: geografske značilnosti njegove razprostranjenosti. Ljubljana, 1998. – M: Franc Lovrenčak. – D: 17. 4. 1998

IVANČIČ, Mateja: Turistični pomen Tolminsko-Kobariškega Posočja. – Kamno, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 26. 11. 1999

JAKOVAC, Marko: Sistemska analiza in snovna bilanca termoelektrarne Toplarne Ljubljana. – Ljubljana, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 27. 2. 1998

- JEREB-URH, Elizabeta:** Blejski kot kot območje šolskih geografskih ekskurzij s posebnim oziranjem na Blejski Vintgar. – Radovljica, 1998. – M: Jurij Kunaver. – D: 28. 9. 1998
- JOSIPOVIČ, Damir:** Zgornje Obkopalje: politično-geografski oris obmejnega območja v Sloveniji in na Hrvaškem. – Ljubljana, 1998. – M: Anton Gosar. – D: 30. 11. 1998
- KAVČIČ, Irena:** Bližnja rekreacija prebivalcev Črnuč. – Ljubljana, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 26. 11. 1999
- KEMPERLE, Jana:** Gospodarno ravnanje s komunalnimi odpadki v ljubljanski regiji – občina Škofja Loka. – Škofja Loka, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 17. 4. 1998
- KIRN, Kristina:** Bližnja rekreacija prebivalcev mesta Hrastnik. – Dol pri Hrastniku, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 26. 11. 1999
- KLIJUN, Lidija:** Regionalna geografija Bloške planote in didaktična obravnava s pomočjo programa »Power Point«. – Ljubljana, 1999. – M: Jurij Kunaver. – D: 24. 6. 1999
- KOCBEK, Nataša:** Evropska unija in njene meje. – Ljubljana, 1998. – M: Anton Gosar. – D: 19. 6. 1998
- KOČEVAR, Zdenka:** Geografija občine Kranjska gora. – Jesenice, 1998. – M: Mirko Pak. – D: 27. 11. 1998
- KODRIČ, Robert:** Športni ribolov v slovenskih sladkih vodah v geografski osvetlitvi. – Ljubljana, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 28. 9. 1998
- KOMOVEC, Aleksander:** Geografija severozahodnega območja Kranja – Spodnja in Zgornja Besnica. – Kranj, 1998. – M: Mirko Pak. – D: 27. 11. 1998
- KORES, Christina:** Geografija Buenos Airesa. – Ljubljana, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 18. 6. 1998
- KOŠTRICA, Primož:** Socialno-geografska struktura Makedoncev in Albancev v Sloveniji in Slovencev in Albancev v Makedoniji. – Ljubljana, 1998. – M: Anton Gosar. – D: 19. 6. 1998
- KREJČAČ, Jure:** Sonaravni vidiki gospodarjenja s komunalnimi odpadki v Mariboru. – Maribor, 1999. – M: Dušan Plut. – D: 19. 2. 1999
- KRŽIČ, Tatjana:** Načrtovanje družbenih dejavnosti v mestni občini Ljubljana: Ljubljana, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 26. 11. 1999
- KUNILLO-ŠKULJ, Barbara:** Mednarodni turistični tokovi v Sloveniji. – Ljubljana, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 16. 4. 1998
- LEBAR, Milena:** Geografski vidik kongresnega in sejemskega turizma v Sloveniji. – Ljubljana, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 26. 11. 1999
- LIPOVEC, Bojan:** Geografija Dragarske doline. – Ljubljana, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 18. 6. 1998
- MAKAROVIČ, Marjana:** Poskusni učbenik za učitelje pouka geografije v srednjih poklicnih šolah. – Ljubljana, 1999. – M: Jurij Kunaver. – D: 24. 6. 1999
- MANDELJ, Klavdija:** Postojnska jama kot snova pri pouku geografije. – Radovljica, 1998. – M: Jurij Kunaver. – D: 28. 9. 1998
- MARIN, Sonja:** Geografija občine Naklo. – Ljubljana, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 27. 2. 1998
- MARJANOVIČ, Marija:** Geografija občine Cerklje na Gorenjskem. – Kranj, 1998. – M: Mirko Pak. – D: 19. 2. 1999
- MARTINUČ, Mirjam:** Regionalna geografija Lomske doline. – Koroška Bela, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 16. 4. 1998
- MERZLAK, Mojca:** Geografija Pomežja s poudarkom na prsteh in rastlinstvu. – Ljubljana, 1998. – M: Franc Lovrenčak. – D: 28. 9. 1998
- MESOJEDEC, Loti:** Pokrajinski vidiki onesnaženosti reke Rinže. – Ljubljana, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 19. 6. 1998
- MIKLIČ, Lucija:** Razvojne možnosti občine Medvode v ljubljanski regiji. – Medvode, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 26. 11. 1999
- MLEKUŽ, Jernej:** Geografska in etnološka študija o Slovcih v Mendozii. – Ljubljana; Mendoza, 1999. – Mentorja Milan Bufon, Ingrid Slavec Gradišnik. – D: 24. 6. 1999
- MRAK, Andreja:** Politični in družbenogeografski vidiki Slovencev v Bariločah (Argentina). – Ljubljana, 1999. – M: Milan Bufon. – D: 24. 6. 1999. – **Prešernova nagrada za leto 1999**
- MUŠIČ, Melita Mojca:** Novejši razvoj turizma v občini Piran. – Ljubljana, 1999. – M: Matjaž Jeršič. – D: 26. 11. 1999
- NAJŽAR, Boštjan:** Strokovne podlage za prostorsko ureditvene pogoje za občino Ormož. – Ormož, 1998. – M: Andrej Černe. – D: 19. 2. 1999
- NOVAK, Vesna:** Infrastruktura – strokovne podlage za prostorski plan občine Preddvor. Kranj, 1998. – M: Andrej Černe. – D: 27. 11. 1998
- OBLAK, Apolonija:** Strokovne podlage za prostorski razvoj občine Žiri. – Ljubljana, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 26. 11. 1999
- OBLAK, Veronika:** Sonaravni vidiki ravnanja s komunalnimi odpadki v Sloveniji. – Ljubljana, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 19. 6. 1998
- OSTANEK, Polona:** Učinki rekreacije na izrabo tal na območju mesta Ljubljane. – Ljubljana, 1997. – M: Matjaž Jeršič. – D: 27. 2. 1998
- PAPEŽ, Miran:** Vodnoekološke značilnosti zgornje Pake s pritoki. – Velenje, 1998. – M: Dušan Plut. – D: 27. 2. 1998
- PERIČ, Borut:** Morfološke in metrične značilnosti udornic na območju Škocjanskega regijskega parka. – Ljubljana, 1999. – M: Jurij Kunaver, somentor Andrej Kranjc. – D: 23. 4. 1999
- PESAN, Irena:** Poskusni priročniški za učitelje za pouk obče geografije, družbenogeografski del. – Celje, 1999. – M: Jurij Kunaver. – D: 19. 2. 1999
- PETEK, Franci:** Sovpadanje občinskih in pokrajinskih meja v Sloveniji. – Ljubljana, 1998. – M: Anton Gosar. – D: 27. 2. 1998
- POLJŠAK, Maja:** Geografski vidiki razvoja kampov v Evropi in Sloveniji. – Ljubljana, 1997. – M: Matjaž Jeršič. – D: 27. 2. 1998
- PREBILIČ, Vladimir:** Geografska analiza območja Kočevske Reke za potrebe obrambe. – Kočevje, 1998. – M: Jurij Kunaver, somentor Zvonimir Bratun. – D: 28. 9. 1998
- PUC, Jože:** Vpliv turizma na razvoj mesta Laško. – Ljubljana, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 28. 9. 1998
- RAKOVEC, Aleksandra:** Geografija Karavank od Stola do doline Mošenika s poudarkom na fizičnogeografskih potezah. – Ljubljana, 1998. – M: Jurij Kunaver. – D: 28. 9. 1998
- RAMUŠ, Andreja:** Geografske značilnosti Pokljuke in Mežakle. – Jesenice, 1998. – M: Franc Lovrenčak. – D: 27. 2. 1998
- RAVNIHAR-MEGUŠAR, Andreja:** Ekonomsko-geografska komplementarnost med Slovenijo in Rusijo. – Ljubljana, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 19. 2. 1999
- RESNIK, Renata:** Problematika prostorskega načrtovanja razvoja krajevne skupnosti Šmartno pri Litiji. – Litija, 1997. – M: Andrej Černe. – D: 27. 2. 1998
- RIGLER, Polonca:** Vplivi cestnega prometa na razvoj občin Novo mesto in Trebnje. – Ljubljana, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 26. 11. 1999

REPE, Blaž: Preizkusni geografski atlas občine Grosuplje. – Ljubljana, 1999. – M: Jurij Kunaver. – D: 24. 6. 1999

REŽEK, Mateja: Vpliv kobilarne Lipica na razvoj okoliške pokrajine. – Ljubljana, 1997. – M: Matjaž Jeršič. – D: 27. 2. 1998

RIKANOVIČ, Rada: Pokrajinska ranljivost vodnih virov občine Trzič. – Trzič, 1999. – M: Dušan Plut. – D: 24. 6. 1999

ROTAR, Nuša: Hrastnik v luči socialnogeografskih sprememb – izbrani primeri. – Hrastnik, 1998. – M: Anton Gosar. – D: 28. 9. 1998

SEKEREŠ, Katarina: Geografija občine Turnišče. – Ljubljana, 1999. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 21. 4. 1999

SIMONIČ-MERVIC, Karmen: Geografija Črnovrške planote. – Ljubljana, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 16. 4. 1998

SLADIČ, Sabina: Regionalno geografski vidik iger na srečo v Sloveniji na primeru iger loto. – Ljubljana, 1998. – M: Anton Gosar. – D: 19. 6. 1998

SNOJ, Damjan: Geografija občine Škofljica: najnovejše smernice razvoja. – Ljubljana, 1999. – M: Mirko Pak. – D: 19. 2. 1999

STANEK, Aleksandra-Vida: Novejši razvoj Bleda pod vplivom turizma. – Radovljica, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 23. 4. 1999

STANIŠIČ, Gordana: Predlog sanacije degradiranega urbanega območja Stara Sava. – Jesenice, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 24. 6. 1999

SVETIN, Simona: Geografski oris Strunjana. – Ljubljana, 1998. – M: Anton Gosar. – D: 19. 6. 1998

ŠANTEJ, Lucija: Vpliv turizma na razvoj pokrajine med Šmarješkimi Toplicami in Otočcem. – Ljubljana, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 19. 6. 1998

ŠEŠEK, Barbara: Vpliv bodoče avtoceste na regionalni razvoj Koprškega Primorja. – Ljubljana, 1998. – M: Andrej Černe.

ŠINKOVEC, Mirjam: Območja krajinske in urbanistične zasnove v občini Železniki. – Ljubljana, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 21. 4. 1999

ŠKOF, Uroš: Vinorodna pokrajina Bizeljskega in Pišec in njen vinogradniško – turistični pomen. – Ljubljana, 1999. – M: Matjaž Jeršič. – D: 26. 11. 1999

ŠKRABAN, Anita: Rekreativna vloga vinorodnega območja na primeru Svečinskih gorc. – Ljubljana, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 19. 2. 1999

ŠLEGEL-FLORJANČIČ, Saša: Geografija Kroke. – Zg. Lipnica, 1998. – M: Mirko Pak. – D: 28. 9. 1998

ŠNAJDAR, Marjana: Rekreativski potencial slovenske morske obale. – Ilirska Bistrica, 1998. – M: Matjaž Jeršič. – D: 16. 4. 1998

ŠNUDERL, Katja: Strokovne podlage za zasnovo celovitega koncepta razvoja okolice Bohinjskega jezera. – Ljubljana, 1998. – M: Andrej Černe. – D: 27. 11. 1998

ŠPEHAR, Barbara: Strokovne podlage za prostorski razvoj KS Podljubelj. – Trzič, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 26. 11. 1999

ŠULER, Ariana Nina: Regionalna geografija občine Medvode. – Ljubljana, 1999. – M: Mirko Pak. – D: 19. 2. 1999

TABAR, Polona: Geografija zahodnega dela Sorškega polja. – Kranj, 1999. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 21. 4. 1999

TRILLER, Tadeja: Geografija Poljanske doline s poudarkom na topoklimi. – Škofja Loka, 1999. – M: Darko Ogrin. – D: 23. 4. 1999

TROJAR, Urška: Kraška vinsko turistična cesta. – Ljubljana, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 26. 11. 1999

URŠIČ, Nataša: Vrednotenje južnega roba Ljubljanskega barja za pohodništvo in kolesarjenje. – Jezero, 1999. – M: Anton Gosar. – D: 19. 2. 1999

VEHAR, Anita: Lokacijski dejavniki za nameščanje industrijskih podjetij: na primeru podjetja Kolektor Idrija. – Idrija, 1998. – M: Andrej Černe. – D: 21. 4. 1999

VELKOV, Barbara: Nomadizem kot sonaravni način gospodarjenja na primeru Mongolije. – Ljubljana, 1999. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 26. 11. 1999

VIDOVIČ, Uroš: Vloga slovenskih železnic pri razvoju turizma. – Ptuj, 1999. – M: Andrej Černe. – D: 27. 9. 1999

VINTAR, Katja: Pokrajinski dejavniki sonaravnega razvoja Spodnjega Posavja. – Ljubljana, 1999. – M: Dušan Plut. – D: 24. 6. 1999

VOJSKA, Tanja: Geografija občine Moravče. – Ljubljana, 1999. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 24. 6. 1999

ZAVOLOVŠEK-TOMAŽ, Bojana: Transformacija Zgornje-savske doline pod vplivom turizma. – Ljubljana, 1992. – M: Matjaž Jeršič. – D: 27. 2. 1998

ZULJAN, Vanja: Geografija krajevne skupnosti Žirovnica – razvojne možnosti. – Rodine, 1998. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 27. 2. 1998

ŽELJEZNOV, Maruška: Geografija Polhovega Gradca. – Ljubljana, 1999. – M: Darko Radinja. – D: 19. 2. 1999

ŽGAJNAR, Mateja: Razvoj kraškega zemljišča in naselja Opatje selo. – Ljubljana, 1997. – M: Jurij Kunaver. – D: 27. 2. 1998

ŽONTAR, Sandra: Suburbanizacija Škofje Loke. – Ljubljana, 1999. – M: Marijan M. Klemenčič. – D: 24. 6. 1999

M: mentor ; D: datum zagovora

JESENSKE DEJAVNOSTI LJUBLJANSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA Blaž Repe

Naše redne jesenske dejavnosti bodo potekale po naslednjem razporedu:

Predavanja: Jeseni so predvidena tri predavanja:

- 17. 10. 2000 – **Jordanija:** predaval bo Boštjan Gradišar s Centra šolskih in obšolskih dejavnosti – Bohinj;
  - 21. 11. 2000 – **Kenija in Tanzanija:** predavanje bosta pripravila dr. Dušan Plut in dr. Franc Lovrenčak z Oddelka za geografijo v Ljubljani;
  - 19. 12. 2000 – **Iran:** z vtisi iz prvomajske ekskurzije nas bo seznanil dr. Matej Gabrovec iz ZRC SAZU.
- Predavanja bodo ob 19. uri na novi lokaciji in sicer v **Zemljepisnem muzeju, na Trgu francoske revolucije 7!**

Geografski večeri: Ob geografska večera se bosta tokrat dotaknila problematike imenoslova:

- 10. 10. 2000 – **Regionalna zemljepisna imena v Sloveniji**, kjer bo naš gost univ. dipl. geod. Jurij Mlinar z Geodetske uprave Republike Slovenije in
- 14. 11. 2000 – **Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen in njena mednarodna dejavnost**, gostili bomo dr. Milana Orožna Adamiča iz ZRC SAZU.

Večeri, namenjeni geografskim diskusijam, se začnejo ob 19. uri v dvorani Zemljepisnega muzeja, Trg francoske revolucije 7.

Ekскурzije: Vse tri jesenske ekskurzije bodo izvedene v okviru Zborovanja slovenskih geografov med 19. in 21. oktobrom, ki bo potekalo v Ljubljani. Člani društva, ki se ne bodo udeležili Zborovanja slovenskih geografov, imajo možnost, da se udeležijo le ekskurzij. Na ekskurzije v času zborovanja se člani prijavijo kot na vse druge (s sporočilom na telefonski tajnici 01 200 27 30 in vplačilom na društveni žiro račun 50100-620-133-05-1010115-1620908). Člani se za enotno ceno 3000 SIT lahko udeležijo vseh ekskurzij na zborovanju, pogoji je le pravočasna prijava, do 13. 10. 2000, z navedbo kraja ekskurzije.

Članske izkaznice: Na svojem rednem sestanku 20. aprila 2000 je izvršni odbor Ljubljanskega geografskega društva sklenil, da se uvedejo enotne članske izkaznice za vse člane Ljubljanskega geografskega društva. Izkaznica vsebuje podatke o članu društva, poleg tega pa še znak in ime društva ter zveze. Na hrbtni strani je besedilo, ki bo omogočalo morebitne popuste pri obisku muzejev, razstav ..., kot tudi prostor za potrjevanje plačane članarine (žigosanje). S tem izkaznica velja 10 let. Vsi, ki bodo poravnali članarino, bodo prejeli tudi izpolnjeno in potrjeno izkaznico.

Obvestila, kontaktne osebe in številke: Naša obvestila lahko spremljate na geolisti (prijavite se lahko na elektronskem naslovu: joze.zumer@guest.arnes.si), na teletekstu RTV Slovenija (stran 360), v Geografskem obzorniku in na domačem naslovu <http://www.zrc-sazu.si/lgd/>. Dosegljivi smo tudi na elektronskem naslovu: lj.geografsko-drustvo@guest.arnes.si. Številka društvenega telefona z odzivnikom in faksom je 01 200 27 30. Na njem nam lahko pustite sporočilo ali se prijavite na društveno ekskurzijo. Sporočila dnevno pregledujemo.

18. ZBOROVANJE SLOVENSkih GEOGRAFOV – LJUBLJANA 2000

ČETRTEK, 19. OKTOBRA 2000
Cankarjev dom

9.00–10.00

REGISTRACIJA UDELEŽENCEV (pred Kosovelovo dvorano)

10.00–10.30

POZDRAV ORGANIZATORJEV IN OTVORITEV 18. ZBOROVANJA SLOVENSkih GEOGRAFOV (Kosovelova dvorana)
PLENARNA PREDAVANJA

10.30–13.00

A

Silvester Jernej
Mirko Pak
Dejan Rebernik
Dušan Plut

NEKATERE ZNAČILNOSTI MESTNE KLIME LJUBLJANE
FUNKCIJSKA ZGRADBA LJUBLJANE
SOCIALNOGEOGRAFSKA ZGRADBA LJUBLJANE
OKOLJEVARSTVENE RAZSEŽNOSTI (NE)SONARAVNEGA
PROSTORSKEGA RAZVOJA LJUBLJANE
METHODOLOGICAL TOOLS FOR THE PREPARATION OF A REGIONAL
DEVELOPMENT STRATEGY AND ACTION PLAN: THE CASE OF
LJUBLJANA AND SLOVENE ISTR
»MITTELEUROPA« – POSKUS PROSTORSKO-RELEVANTNE DEFINICIJE
PREDSTAVE UCENCEV RAZREDNEGA POUKA O LJUBLJANI

Luc V. Zwaenepoel

Karl Ruppert
Irena Hergan, Maja Umek

13.00–14.00

**TISKOVNA KONFERENCA ZA NOVINARJE – KNJIGA
»LJUBLJANA«**

13.00–14.30

ODMOR ZA KOSILO

14.30–15.30

EKSKURZIJE PO SREDIŠČU MESTA**B1** Ana Burnik KosiEKSKURZIJA PO LJUBLJANI (IZ NOVEGA PRIROČNIKA ZA UČITELJE
ZEMLJEPISA V OŠ)**B2** Irena Sivec

ANTICNA LJUBLJANA

B3 Martin Horvat

SREDNJEVEŠKA LJUBLJANA

B4 Elizabeta Petruša

PLECNIKOVA LJUBLJANA

V SODELOVANJU S SLOVENSKO ZNANSTVENO FUNDACIJO

1. predverje Cankarjevega doma

15.30–18.30

SEJEM IDEJ (POSTERJI, PREDSTAVITVE, OKROGLE MIZE)**C**

15.30

Urška Eniko

Sabina Hrovatin

Teja Kovač

Gaber Gunde

Simon Kušar

Tomaž Mancini

Marjeta Vidmar

Nika Veronek

Ljubica Zornik

Urša Solc, idr.

Ksenija Kovačec Naglič,

Veronika Leskovšek

Aleš Veršič, idr.

Elizabeta Grmek Romih

Aša Mansoor

Maja Umek

Predstavitve posterjevPREDSTAVITEV DEJAVNOSTI LJUBLJANSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA
MIGRACIJE DIJAKOV NA SUAS

»TUKAJ SEM DOMA«

FENOFAZE PRI ZGODNIH SPOMLADANSKIH RASTLINAH KOT

POKAZATELJ MESTNE KLIME LJUBLJANE

NEUREJENA ODLAGALIŠČA ODPADKOV – ONESNAŽEVALEC VODNIH

VIROV NA LJUBLJANSKEM POLJU

PASIVNI DOSTOP MEŠČANOV DO ZAVAROVALNIH STORITEV

FUNKCIJSKA RABA TAL V DELU STARE LJUBLJANE

POLJANCI SMO PROUČEVALI POLJANE

ISKANJE ZAKLADA V LJUBLJANI

STANJE OKOLJA V MESTNI OBČINI LJUBLJANA

KULTURNA DEDIŠČINA LJUBLJANE V ZBIRNEM REGISTRU DEDIŠČINE

GIS IZBRANIH LJUBLJANSKIH GOSTILN

POKRAJINSKI VIDIKI RABE OBVODNEGA SVETA SAVE V LJUBLJANI

POKRAJINSKA OBČUTLJIVOST IN ONESNAŽENJE ZRAKA V LJUBLJANI

DEJAVNOSTI ŠTUDENTOV PEDAGOŠKE FAKULTETE LJUBLJANA

16.00

OBČNI ZBOR DRUŠTVA UČITELJEV GEOGRAFIJE SLOVENIJE

16.30–18.00

C1 Okrogla miza: STANJE OKOLJA V MEŠTNI OBČINI LJUBLJANA

16.30–18.00

C2 Okrogla miza: MESTA – GIBALO DRUŽBENEGA RAZVOJA

18.30–19.15

C3 Bibijana Mihevc: KARTOGRAFSKA UPODOBITEV LJUBLJANE OD
16. DO SREDINE 20. STOLETJA (VODSTVO PO RAZSTAVI MESTNEGA
MUZEJA NA GRADU)

19.30

**SPREJEM ZA UDELEŽENCE S PODELITVIJO NAGRAD ZVEZE
GEOGRAFSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE****PETEK, 20. OKTOBRA 2000****Poljanska**

8.15–9.45

PREDAVANJA**D1****Dijaški dom Ivana Cankarja**

Matjaž Jeršič

VPLIV REKREACIJE NA FUNKCIJSKO IN STRUKTURNO ZGRADBO
LJUBLJANE

Marko Krebs

DOHODKI IN ŽIVLJENJSKA RAVEN PREBIVALSTVA LJUBLJANE

Milan Orožen Adamič

POTRESNA IN POPLAVNA OGROŽENOST LJUBLJANE

Angelca Rus

NOTRANJA ČLENITEV LJUBLJANE

Peter Repolusk

NARODNOSTNA SESTAVA LJUBLJANE

Divna Ognjanovič

SRBI V LJUBLJANI

D2

Vera Kokole
Aleksander Jakoš
Marjan Ravbar
Danilo Dolenc
Brane Pavlin
Aljaž Plevnik

D3

Jernej Klemen
Matjaž Napokoj, Andreja Šifer

D4 Branka Gabrenja Mueller**D5** Matjaž Napokoj**D6** Zdenka Dimnik

10.15–11.45

E1

Marija Cimerman
Tatjana Ferjan
Divna Ognjanovič

Zoran Pavšek, Emil Šterbenk
E2

E3 Jože Žumer**E4** Aleš A. Smrekar**E5** Borut Drobnjak

12.15–13.45

F1 Angelca Rus**F2** Marjeta Natek**F3** Nataša Jarc**F4** Ana Marolt**F5** Nataša Lipovšek Hrga

14.00–16.00

16.00–19.00

G1 Mirko Pak**G2** Dejan Rebernik**G3** Valentina Brečko Grubar,

Simon Kušar

G4 Matej Gabrovec

20.00

SOBOTA, 21. OKTOBRA 2000**Trg francoske revolucije**

8.45–9.45

H1

Ivan Gams
Ana Voyk Korže
Metka Špes, idr.
Drago Perko, Mauro Hrvatini

H2

Tomaž Cunder
Stanko Pelc

Irena Rejec Brancelj

Srednja zdravstvena šola

KONCEPTI RAZVOJA LJUBLJANE IN GEOGRAFSKE RAZISKAVE
LJUBLJANA: VELIKA ALI MALA
METROPOLIZACIJA LJUBLJANE V GLOBALIZACIJSKI PASTI
PROSTORSKA MOBILNOST PREBIVALSTVA
LJUBLJANA KOT ZAPOSILITVENO SREDIŠČE
BODOČA PROMETNO-GEOGRAFSKA VLOGA LJUBLJANE

GEOGRAFIJA NA POKLJCNIH IN SREDNJIH STROKOVNIH ŠOLAH
PORTFOLIO – NOVA UČNA METODA

Hospitacija: KAJ MORA TRGOVEC VEDETI O LJUBLJANI?

Hospitacija: POMANJKANJE HRANE IN LAKOTA V AFRISKIH DEŽELAH

Hospitacija: Z ROKO V ROKI – GEOGRAFIJA IN ZGODOVINA

PREDAVANJA, DELAVNICE, HOSPITACIJE, OKROGLA MIZA

LJUBLJANA Z OKOLICO MED JAVOROM IN JANČAMI
LJUBLJANA V LUČI SREDNJEŠOLSKEGA RAZISKOVANJA
NASELJA NA PERIFERJI LJUBLJANE (POLJE, VEVČE, SLAPE IN
STUDENEC)

REKREACIJSKO TURISTIČNI POTENCIAL ŠALEŠKIH JEZER

Okrogla miza: JAVNI PROMET V LJUBLJANI

Delavnica: DNEVNO-NOČNI GLOBUS

Delavnica: IZKUŠNJE S SREDNJEŠOLSKIM RAZISKOVALNIM DELOM

Hospitacija: LJUBLJANA IN PRESTOLNICE SOSEDNIJH DRŽAV

DELAVNICE, OBISKI INSTITUCIJ

OBISK ODDELKA ZA URBANIZEM MOL (Poljanska 28)

OBISK USTANOVE IN HIŠE EKSPERIMENTOV (Trubarjeva 39)

Delavnica: LOV ZA ZAKLADOM V SREDNJEVEŠKI ŠKOFJI LOKI ALI

NASE NAJLJUBŠE HIŠE V SREDNJEVEŠKEM JEDRU ŠKOFJE LOKE

Delavnica: GEOGRAFIJA NA EKONOMSKI ŠOLI

Delavnica: PROJEKT »AFRIKA« ZA 7. RAZRED OŠ

ODMOR ZA KOSILO**EKSKURZIJE**

FUNKCIJSKA ZGRADBA LJUBLJANE

SOCIALNOGEOGRAFSKA ZGRADBA LJUBLJANE

REGIONALNA VLOGA VODNIH VIROV LJUBLJANSKEGA POLJA

AGRARNI ELEMENTI V MESTU: ZGORNJA ŠIŠKA, KOSEZE IN PODUTIK

DRUŽABNI VEČER**PREDAVANJA****SAZU**

KVARTARNE TERASE LJUBLJANSKEGA MESTNEGA OZEMLJA
ZNAČILNOSTI BIOTOPOV NA OBMOČJU MESTA LJUBLJANE
KVALITETA BIVALNEGA OKOLJA V LJUBLJANI
REGIONALIZACIJA IN TIPIZACIJA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Zemljepisni muzej

STANJE IN RAZVOJNE MOŽNOSTI KMETIJSTVA NA OBMOČJU MOL
PRIMER CELOSTNEGA RAZVOJA PODEŽELJA MED JAVOROM IN
JANČAMI

OKOLJSKI VIDIKI INTENZIVNEGA KMETOVANJA V RASTLINJAKIH

10.30–17.00

- 11** Karel Natek, Davorin Tome
12 Stanko Pelc, Drago Kladnik
13 Miha Pavšek, Borut Peršolja
14 Ingrid Florjanc

EKSKURZIJE

NARAVOVARSTVENI VIDIKI LJUBLJANSKEGA BARJA
 RAZVOJ PODEZELJA MED JAVOROM IN JANČAMI
 GEOGRAFSKE ZNACILNOSTI VELIKE PLANINE
 TABORSKA JAMA

Kotizacija za udeležbo na zborovanju znaša 19.000,00 SIT, za člane Ljubljanskega geografskega društva in Društva učiteljev geografije Slovenije 15.000,00 SIT, za študente in upokoјence 5000,00 SIT. Vanjo so vključene vse ekskurzije, obiski, sprejem za udeležence v četrtek, zabava v petek, malica na sobotnih ekskurzijah, knjiga o Ljubljani, zbornik povzetkov in karta mesta. Rok za plačilo kotizacije na ŽR Ljubljanskega geografskega društva (50100-620-133-05-1010115-1620908) je **13. 10. 2000**, za plačila po tem datumu in na mestu registracije znaša kotizacija 30.000,00 SIT, za študente in upokoјence pa 10.000,00 SIT. V izogib nejasnostim udeležence prosimo, da ob registraciji predložijo kopijo virmana.

Učiteljem za udeležbo na zborovanju, ki je organizirano v okviru Stalnega strokovnega spopolnjevanja delavcev v vzgoji in izobraževanju, pripada **1,5 točke**. Zaradi naknadne uvrstitve med izvajalce programov nismo navedeni v Katalogu 2000/2001, ampak v dodatku h katalogu, ki bo objavljen v novembru.

Ker bo potekalo več vzporednih dejavnosti, kjer je omejeno število udeležencev, vas prosimo, da na spodnji tabeli obkrožite svojo izbiro. Udeležence bomo na posamezne dejavnosti uvrščali po vrstnem redu prijav do zasedbe mest. Izpolnjeno tabelo pošljite na društveni naslov (Ljubljansko geografsko društvo, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana), po faksu 01 200 27 30 ali se prijavite »on-line« na domači strani društva (<http://www.zrc-sazu.si/lgd>).

IME, PRIIMEK:
 NASLOV:

A					
B1	B2	B3	B4		
C1	C2	C3			
D1	D2	D3	D4	D5	D6
E1	E2	E3	E4	E5	
F1	F2	F3	F4	F5	
G1	G2	G3	G4		
H1	H2				
I1	I2	I3	I4		

Veslimo se srečanja z Vami!

Obalni relief s klifi v Viktoriji (foto: Matej Gabrovec).

NAROČILNICA – (preslikaj in izreži)

Šola .....

Naslov .....

Datum .....

Davčna številka ..... smo/nismo zavezanci za DDV

Naročamo **komplet diapozitivov** (ustrezno obkroži):

1. **AZIJA** (105 diapozitivov s spremnim besedilom), cena 23.000,00 SIT;
2. **AFRIKA** (105 diapozitivov s spremnim besedilom), cena 23.000,00 SIT;
3. **ZEMELJSKO POVRŠJE – pojavi in procesi** (135 diapozitivov s spremnim besedilom), cena 28.500,00 SIT;
4. **SEVERNA AMERIKA** (90 diapozitivov s spremnim besedilom), cena 22.000,00 SIT;
5. **LATINSKA AMERIKA** (120 diapozitivov s spremnim besedilom), cena 27.500,00 SIT;
6. **AVSTRALIJA Z OCEANIJO IN POLARNIMI OBMOČJI** (105 diapozitivov s spremnim besedilom), cena 23.000,00 SIT.

Naročamo **vodničke** (ustrezno obkroži):

1. **IRSKA** – vodniček po Irski, cena 850,00 SIT;
2. **SIRIJA** – vodniček po Siriji, cena 1.000,00 SIT;
3. **KOZJAK-ROGAŠKA SLATINA-BOČ-KRAŠKI ROB (relief, kamnine in geološka struktura)** – tematski vodniček, cena 1.000,00 SIT.

Žig:

Podpis odgovorne osebe:

Naša davčna številka je 23165294 in smo davčni zavezanci. Račun vam pošljemo skupaj z naročenimi zbirkami. Denar nakažite na žiro račun: Ljubljansko geografsko društvo, Aškerčeva 2, Ljubljana, št. žr. 50100-620-133-05-1010115-1620908.